

Työeläkelaitoksille

SUOMEN JA QUÉBECIN VÄLISEN SOSIAALITURVASOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Soveltamisohjeet

Suomen ja Québecin sosiaaliturvasopimus (sosiaaliturvasopimusjärjestely) tuli voimaan 1. huhtikuuta 1988. Varsinainen sopimusteksti ja soveltamisohjeet on lähetetty työeläkelaitoksille yleiskirjeissä 31/87 ja A 7/88.

Sopimukseen on tehty joitakin täsmennyksiä ja muutoksia työeläkkeitä ja sovellettavaa lainsäädäntöä koskeviin määräyksiin. Muutosteksti on lähetetty työeläkelaitoksille jo aiemmin yleiskirjeessä A 30/96, mutta Québecin sopimusmuutosten voimaantuloajankohta on 1.9.1998.

Tässä yleiskirjeessä kerrotaan tehdyistä muutoksista ja niiden vaikutuksista työeläkkeiden määräytymiseen ja vakuuttamissääntöihin.

Yleiskirjeen liitteenä ovat suomen-, ruotsin- ja ranskankieliset lopulliset sopimuksen muutostekstit ja suomen- ja ranskankielinen toimeenpanosopimuksen muutosteksti sekä Québecin eläkejärjestelmän kuvaus.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Riitta Korpiluoma

SUOMEN JA QUÉBECIN VÄLISEN SOSIAALITURVASOPIMUKSEN MUUTTAMINEN**SISÄLLYSLUETTELO**

1

Sopimusmuutoksia Suomen työeläkkeiden laskentaan ja sovellettavaa lainsäädäntöä koskeviin määräyksiin

1.1	Tulevan ajan oikeus ja laskenta
1.2	Lähetetyt työntekijät
1.3	Sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat poikkeusluvut
1.4	Puoliso ja huollettavat lähettämistilanteissa
1.5	Todistukset
1.6	Eläkehakemuslomakkeet
1.7	Sairaanhoitoetuudet

2

Québecin työeläkejärjestelmä

3

Siirtymämääräykset

OSOITTEITA

SUOMEN JA QUÉBECIN VÄLISEN SOSIAALITURVASOPIMUKSEN MUUTTAMINEN**1****Sopimusmuutoksia Suomen työeläkkeiden laskentaan ja sovellettavaa lainsäädäntöä koskeviin määräyksiin****1.1****Tulevan ajan oikeus ja laskenta**

Québecin sopimukseen lisättiin Suomen työeläkelakien mukaista tulevan ajan eläkettä koskeva määräys. Samankaltainen määräys sisältyy Kanadan muutettuun sopimukseen (yleiskirje A 3/97). Myös EU-asetuksen 1408/71 liitteessä VI ja USA:n kanssa solmitussa sopimuksessa on vastaavanlaisia määräyksiä.

Oikeus

Oikeus tulevaan aikaan (aika eläketapahtuman sattumisesta eläkeikään) Suomesta voi uusien määräysten mukaan syntyä myös Québecissä työskentelevälle. Québecin työeläkejärjestelmän piiriin (Québec Pension Plan, QPP) kuuluessaan henkilö on eläketapahtuman sattumisaikana oikeutettu osaan tulevaan aikaan perustuvasta eläkkeestä, vaikka tulevan ajan oikeutta ei Suomen kansallisen lainsäädännön mukaan enää ole. Québecin eläkejärjestelmän piiriin kuuluminen ja työnteko todennetaan käytännössä joko eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden vakuutusmaksutiedoin tai eläketapahtumavuonna työnantajan todistuksella.

TEL:iin lisättiin 1.1.1966 tulevan ajan edellytykseksi vaatimus 12 kuukauden työskentelystä Suomen työeläkelakien alaisuudessa eläketapahtuman ja sitä välittömästi edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana. Tätä 12 kuukauden edellytystä täytettäessä ei Québecin työskentelykausia lueta mukaan.

Sopimuksessa on jo ennestään määräys siitä, että tulevaa aikaa koskevaa viiden vuoden asumisaikavaatimusta varten voidaan ottaa Québecin työeläkejärjestelmän mukaiset kaudet huomioon.

Laskenta

Jos Québecin työeläkejärjestelmän mukaisia työskentelykausia tarvitaan tulevan ajan oikeutta varten, eli kun

- a) Suomen tulevan ajan viiden vuoden asumisaikaedellytys ei täyty ilman Québecin vakuutuskausia tai
- b) tulevan ajan oikeutta ei enää ole, mutta eläketapahtuma sattuu työskentelyn aikana Québecissä

Suomen työeläke lasketaan suhteuttamalla todelliset Suomen työeläkejärjestelmän mukaiset vakuutuskaudet 480 kuukauteen.

Lakiosasto

26.8.1998

4

Esimerkki

Muutetun sopimuksen mukainen työeläke Suomesta

Herra X on syntynyt 1.7.1963. Hän on ollut TEL-työsuhteessa 1.7.1986 - 31.12.1992. Hänen eläkepalkkansa on 10 000 mk/kk. X muutti Québeciin tammikuussa 1993 ja aloitti työnteon työsuhteessa Québecissä seuraavassa kuussa. X on tullut työsuhteen edelleen jatkuessa työkyvyttömäksi Québecissä lokakuussa 1998.

Lasketaan ensin X:lle Suomesta tulevan vapaakirjaeläkkeen määrä.

TEL-vapaakirja

TEL-työsuhde 1.7.1986 -31.12.1992 = 78 kk

$E_p = 10\,000$ mk/kk

$V_{pk} = 78/800 \times 10\,000 = 975$ mk/kk

Sen jälkeen lasketaan tulevan ajan eläke.

Tulevan ajan eläke

Tuleva aika 1.10.1998 - 1.7.2028 = 29 v 9 kk 1 pv = 357 kk

Tulevan ajan osuus Suomesta:

$$\frac{78}{480} \left(\frac{177 \times 10\,000}{800} + \frac{120 \times 10\,000}{1000} + \frac{60 \times 10\,000}{1500} \right) = 619,53 \text{ mk/kk}$$

Eläke yhteensä

$975 + 619,53 = 1\,594,53$ mk/kk

1.2

Lähetetyt työntekijät

Lähetetty työntekijä voi pysyä lähtömaan sosiaaliturvan piirissä 36 kuukautta aiemman 24 kuukauden sijasta. Tätä määräaikaa voidaan sopimuksen mukaan pidentää asianomaisten viranomaisten tai niiden valtuuttamien laitosten suostumuksella.

Sopimusta on muutettu myös sikäli, että henkilö voidaan lähettää työskentelemään myös lähettävään työnantajaan taloudellisesti sidoksissa olevalle työnantajalle. Lähetettynä työntekijänä pidetään siten esimerkiksi työntekijää, jonka suomalainen emoyhtiö siirtää Québecissä sijaitsevan tytäryhtiönsä palvelukseen enintään kolmeksi vuodeksi.

1.3

Sovellettavaa lainsäädäntöä koskevat poikkeusluvut

Sopimusmaiden asianomaiset viranomaiset tai niiden valtuuttamat laitokset voivat keskenään sopia poikkeuksista sopimuksen vakuuttamissääntöihin. Ennen kuin työnantaja ryhtyy hakemaan poikkeuslupaa työntekijän pysyttämiseksi Suomen sosiaaliturvassa asiasta on saatava työntekijän suostumus. Yleisimmin poikkeuslupaa haetaan sen vuoksi, että ulkomaan työkomennus kestää yli lähettämistä koskevan määräajan, mutta työnantaja haluaa kuitenkin vakuuttaa työntekijänsä edelleen Suomessa. Käytännössä työntekijä voidaan poikkeusluvalla pysyttää Suomen sosiaaliturvan piirissä enintään viisi vuotta.

Sosiaali- ja terveysministeriö on nyt sopimusmuutosten yhteydessä valtuuttanut Eläketurvakeskuksen hoitamaan myös näitä sopimuksen tarkoittamia poikkeuslupa-asioita Québecin vastaavan viranomaisen kanssa.

1.4

Puoliso ja huollettavat lähettämistilanteissa

Sopimusta muutettaessa täsmennettiin perheenjäsenten asemaa lähettämistilanteissa. Sopimusmääräyksen mukaan lähetetyn työntekijän mukana seuraavat puoliso ja huollettavat kuuluvat lähtömaan sosiaaliturvaan, jolleivät oman työskentelynsä perusteella kuulu työntekomaan vakuutukseen.

Lakiosasto

26.8.1998

6

1.5**Todistukset**

Eläketurvakeskus antaa todistuksen FIN/Q 1 Suomen sosiaaliturvalainsäädännön piiriin kuuluville lähetetyille työntekijöille ja työntekijöille, joille on myönnetty jatkoaikaa sekä poikkeusluvan saaneille. Todistuksia haetaan Eläketurvakeskuksesta lomakkeella ETK 2132 osoitteesta:

ELÄKETURVAKESKUS
LA/Soveltamisjaosto
00065 ELÄKETURVAKESKUS

1.6**Eläkehakemuslomakkeet**

Suomen ja Québecin välillä käytettävät eläkehakemuslomakkeet on uusittu lainsäädäntö- ja sopimusmuutosten vuoksi. Suomen työeläkettä haetaan lomakkeella FIN/Q 2.

1.7**Sairaanhoitoetuudet**

Sosiaaliturvasopimuksen perusteella toisessa sopimusmaassa tilapäisesti työskentelevällä ja opiskelevalla perheinen on ollut mahdollista saada sairaanhoitoetuuksia. Tätä on nyt laajennettu siten, että sairaanhoitoetuuksiin on oikeus myös yliopistotutkijoilla, tutkijoilla tohtoriksi väittelemisen jälkeen sekä college-oppilaitoksen tai yliopiston koulutusohjelmaan liittyvää pakollista harjoittelua suorittavilla henkilöillä.

2**Québecin työeläkejärjestelmä**

Sopimusta ei ole muutettu Québecin työeläkejärjestelmän osalta. Québec on maksanut työeläkkeen ansioihin suhteutetun osan lisäksi tasasuuruista osaa jo varsinaisen sosiaaliturvasopimuksen voimaantuloista toisin kuin Kanada, joka maksaa sitä vasta sopimusmuutosten tultua voimaan 1.1.1997.

4**Siirtymämääräykset**

Eläkkeensaajalla on oikeus hakemuksesta tarkistuttaa eläkkeensä uusien sopimusmääräysten mukaiseksi. Hakemus on vapaamuotoinen.

Sopimuksen sanamuoto on erilainen kuin EU-asetuksen 1408/71 siirtymä- ja loppumääräyksissä, sillä Suomen ja Québecin siirtymämääräystä sovellettaessa tarkastellaan ainoastaan Suomesta maksettavaa eläkettä. Québecin maksamaa eläkettä ei siis vertailussa oteta huomioon.

Joissakin tapauksissa sopimusmuutoksella voi olla korottava vaikutus Suomen työeläkkeen määrään. Henkilöt, joiden Suomen työeläkkeeseen ei ole liittynyt tulevaa aikaa, saattavat saada sen eläkkeeseensä sopimusmuutoksen perusteella. (Ks. esimerkki sivulla 2)

Oikeus tulevaan aikaan voi syntyä muutetun sopimuksen perusteella, jos eläkkeensaaja oli tullut työkyvyttömäksi (eläketapahtuma sattunut) työskentelyn jatkuessa ja henkilön kuuluessa Québecin työeläkejärjestelmään.

Myös tarkistustapauksiin sovelletaan TEL:n 1.1.1996 voimaan tullutta tulevan ajan 12 kuukauden edellytystä Suomen työeläkelakien alaisuudessa eläketapahtuman ja sitä välittömästi edeltäneen kymmenen kalenterivuoden aikana, vaikka eläketapahtuma olisi sattunut ennen 1.1.1996.

Siirtymämääräykset sisältävät suojasäännöksen, jonka mukaan sopimusmuutos ei saa aiheuttaa aikaisemmin myönnetyn eläkkeen vähentämistä tai lakkauttamista. Jos eläkkeen määrä nousee, eläke tarkistetaan tarkistushakemusta seuraavan kuukauden alusta. Eläkelaitos antaa asiasta uuden valituskelpoisen päätöksen ja ilmoittaa siitä Eläketurvakeskukselle. Eläketurvakeskus on velvollinen tiedottamaan asiasta myös Québecin yhdyslaitokselle.

Jos eläkeasia on sopimuksen voimaantulovaiheessa ratkaistavana, ja eläkettä tulee myönnettäväksi myös ajalle ennen sopimusmuutosta, henkilöllä on mahdollisuus saada eläkkeensä

- a) vanhan sopimuksen määräysten mukaisena tai
- b) uusien määräysten mukaisena, jos se on hänelle edullisempaa.

OSOITTEITA

Vakuuttamisasiat

Direction des équivalences et
des ententes de sécurité sociale
(DÉESS)
454, Place Jacques-Cartier
Montréal (Québec) H2Y 3B3
Canada

Eläkeasiat

Régie des rentes du Québec
Direction de l'attribution
2014, Boul. Charest Ouest 2e étage
Sainte-Foy (Québec)
CANADA G1V 4N6

**SUOMEN JA QUÉBECIN VÄLISEN
SOSIAALITURVASOPIMUS-
JÄRJESTELYN MUUTOS**

Suomen tasavallan hallitus ja Québecin hallitus,

toivomuksenaan vahvistaa maittensa välis-
tä yhteistyötä sosiaaliturvan alueella ja sen
vuoksi

toivomuksenaan muuttaa Suomen ja
Québecin välillä Québecissä 30 päivänä lo-
kakuuta 1986 allekirjoitettua sosiaalitur-
vasopimusjärjestelyä (josta tässä muutokses-
sa käytetään nimitystä "sopimusjärjestely")
ovat sopineet seuraavan:

1 artikla

Sopimusjärjestelyn 1 artikla muutetaan
korvaamalla d kohta seuraavalla uudella
kohdalla:

"d) "etuus": eläke, avustus tai mikä tahan-
sa muu sopimuspuolen lainsäädännön mu-
kainen raha- tai hoitoetuus, mukaan lukien
kaikki siihen kuuluvat laajennukset, lisät ja
korotukset;"

2 artikla

Sopimusjärjestelyn 2 artikla muutetaan
korvaamalla b kohta seuraavalla uudella
kohdalla:

"b) Suomen osalta:

- i) työeläkejärjestelmää koskevaan lain-
säädäntöön,
- ii) tapaturmavakuutusjärjestelmää ja
ammattitautivakuutusjärjestelmää kos-
kevaan lainsäädäntöön,

iii) julkista terveydenhuoltojärjestel-
mää koskevaan lainsäädäntöön,

iv) sairausvakuutusjärjestelmää koske-
vaan lainsäädäntöön, lukuun ottamatta
äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa ja

v) lakiin työnantajan sosiaaliturvamak-
susta."

3 artikla

Sopimusjärjestelyn 4 artikla muutetaan
korvaamalla d kohta seuraavalla uudella
kohdalla:

"d) muihin henkilöihin, jotka kuuluvat tai
ovat kuuluneet sopimuspuolen lainsäädännön

**AVENANT
À L'ENTENTE EN MATIÈRE DE
SÉCURITÉ SOCIALE
ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA
RÉPUBLIQUE DE FINLANDE
ET
LE GOUVERNEMENT DU QUÉBEC**

Le Gouvernement de la République de Fi-
nlande et le Gouvernement du Québec

Désireux de renforcer leur coopération
dans le domaine de la sécurité sociale et, à
cette fin,

Souhaitant modifier l'Entente en matière
de sécurité sociale qu'ils ont signée à
Québec le 30 octobre 1986, (dans cet
Avenant, ci-après appelée l'«Entente»);

Sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1

L'article 1 de l'Entente est modifié par le
remplacement de l'alinéa d) par le suivant:

«d) «prestation»: une pension, une alloca-
tion ou une autre prestation en espèces ou
en nature prévue par la législation de chaque
Partie, y compris tout complément,
supplément ou majoration.»

Article 2

L'article 2 de l'Entente est modifié par le
remplacement de l'alinéa b) par le suivant:

«b) pour la Finlande:

- i) la législation relative au Régime de
pensions du travail,
- ii) la législation relative au Régime
d'assurance des accidents du travail et
au Régime d'assurance des maladies
professionnelles,

iii) la législation relative au Régime
général des soins de santé,

iv) la législation relative au Régime
d'assurance maladie à l'exception des
allocations maternelles, paternelles et
parentales,

v) la Loi sur les cotisations de sécurité
sociale de l'employeur.»

Article 3

L'article 4 de l'Entente est modifié par le
remplacement de l'alinéa d) par le suivant:

«d) à toute autre personne qui est ou a été
soumise à la législation d'une Partie ou qui a

piiriin tai ovat saavuttaneet sen lainsäädännön mukaisia oikeuksia."

4 artikla

Sopimusjärjestelyn 5 artikla muutetaan korvaamalla 1 kappale seuraavalla uudella kappaleella:

"1. Jollei sopimusjärjestelyssä toisin määrätä:

a) kaikkia 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä kohdellaan, sovellettaessa Québecin lainsäädäntöä, yhdenvertaisesti tämän sopimuspuolen kansalaisten kanssa; ja

b) kaikkia jomman kumman sopimuspuolen alueella asuvia 4 artiklassa tarkoitettuja henkilöitä kohdellaan, sovellettaessa Suomen lainsäädäntöä, yhdenvertaisesti tämän sopimuspuolen kansalaisten kanssa."

5 artikla

Sopimusjärjestelyn 7 artikla muutetaan:

a) korvaamalla 1 kappale seuraavalla uudella kappaleella:

"1. Sopimuspuolen lainsäädännön piiriin kuuluva henkilö, joka työskentelee tämän sopimuspuolen alueella toimivan työnantajan palveluksessa ja joka lähetetään työskentelemään tilapäisesti toisen sopimuspuolen alueelle samalle tai siihen sidoksissa olevalle työnantajalle, kuuluu tuon työskentelyn osalta edelleen ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön piiriin enintään 36 kuukautta lähettämisestä. Sama koskee hänen mukanaan seuraavia puolisoa ja huollettavia sillä edellytyksellä, etteivät he kuulu viimeksi mainitun sopimuspuolen työeläkejärjestelmän piiriin siellä työskentelyn perusteella."

b) korvaamalla 2 kappaleessa luku "24" luvulla "36"; ja

c) lisäämällä 2 kappaleessa sanojen "molempien sopimuspuolten asianomaiset viranomaiset" jälkeen sanat "tai heidän siihen valtuuttamansa laitokset".

6 artikla

Sopimusjärjestelyn 10 artikla muutetaan lisäämällä sanojen "molempien sopimuspuolten asianomaiset viranomaiset" jälkeen sanat "tai heidän valtuuttamansa laitokset".

7 artikla

Sopimusjärjestelyn 13 artikla korvataan seuraavalla uudella artiklalla:

acquis des droits en vertu de cette législation.».

Article 4

L'article 5 de l'Entente est modifié par le remplacement du paragraphe 1 par le suivant:

«1. Sauf disposition contraire de l'Entente:

a) les personnes désignées à l'article 4 reçoivent, dans l'application de la législation du Québec, le même traitement que les ressortissants de cette Partie;

b) les personnes désignées à l'article 4 qui résident sur le territoire d'une des Parties reçoivent, dans l'application de la législation de la Finlande, le même traitement que les ressortissants de cette Partie.».

Article 5

L'article 7 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement du paragraphe 1 par le suivant:

«1. Une personne soumise à la législation d'une Partie et travaillant pour un employeur sur le territoire de cette Partie au moment où elle est détachée par ce dernier pour travailler temporairement pour ce même employeur ou pour un employeur affilié sur le territoire de l'autre Partie continue, en ce qui a trait à ce travail, d'être soumise à la législation de la première Partie tout comme le conjoint et les personnes à charge qui l'accompagnent, pourvu qu'ils ne travaillent pas et ne soient pas soumis au Régime de pensions du travail de l'autre Partie, jusqu'à l'expiration du trente-sixième (36) mois de détachement.»;

b) par le remplacement, dans le paragraphe 2, des mots «vingt-quatre» par les mots «trente-six (36)»;

c) par l'insertion, dans le paragraphe 2 et après les mots «les autorités compétentes des deux Parties», des mots «ou les institutions qu'elles désignent».

Article 6

L'article 10 de l'Entente est modifié par l'insertion, après les mots «Les autorités compétentes des deux Parties», des mots «ou les institutions qu'elles désignent».

Article 7

L'article 13 de l'Entente est remplacé par le suivant:

"13 artikla

1. Jollei tässä artiklassa toisin määrätä, asianomainen suomalainen vakuutuslaitos soveltaa Suomen lainsäädäntöä määrätessään oikeudesta työeläkejärjestelmän mukaiseen etuuteen ja etuuden määrästä.

2. Jos henkilö, joka tulee työkyvyttömäksi tai kuolee, ei täytä työeläkejärjestelmää koskevassa Suomen lainsäädännössä tulevan ajan oikeuden saamiseksi vaadittua asumisaikaedellytystä, Québecin työeläkejärjestelmän mukaiset hyväksiluettavat kaudet otetaan tätä tarkoitusta varten huomioon ikään kuin ne olisi täytetty Suomessa edellyttäen, etteivät ne ole päällekkäisiä.

3. Jos työskentely tai yrittäjänä toimiminen Suomessa on päättynyt eikä työeläkejärjestelmää koskevan Suomen lainsäädännön mukainen eläke enää sisällä tulevan ajan oikeutta ja jos etuuteen oikeuttava eläketapahtuma sattuu Québecin työeläkejärjestelmän piiriin kuuluvan työskentelyn tai yrittäjätöiminnan aikana, asianomainen suomalainen vakuutuslaitos ottaa huomioon Québecin työeläkejärjestelmän mukaiset hyväksiluettavat kaudet tulevaa aikaa koskevan edellytyksen täyttämiseksi.

4. Kaikissa tapauksissa, joihin sovelletaan tämän artiklan 2 tai 3 kappaleen määräyksiä, asianomainen suomalainen vakuutuslaitos laskee etuuden määrän seuraavasti:

a) Todellisiin Suomen lainsäädännön mukaisesti hyväksiluettaviin kausiin perustuva etuuden määrä lasketaan työeläkejärjestelmää koskevien Suomen lainsäädännön säännösten mukaisesti.

b) Eläketapahtuman ja eläkeiän väliseen aikaan perustuva etuuden määrä lasketaan suhteuttamalla työeläkejärjestelmää koskevan Suomen lainsäädännön mukaiset todelliset hyväksiluettavat kaudet 480 kuukauteen."

8 artikla

Sopimusjärjestelyn 15 artikla muutetaan:

a) lisäämällä a kohdassa sanojen "Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto" jälkeen sanat "tai sen määräämä vakuutuslaitos"; ja

b) lisäämällä b kohdan jälkeen seuraava uusi kohta:

«Article 13

1. Sauf disposition contraire du présent article, l'institution compétente de la Finlande applique la législation finlandaise pour déterminer le droit à une prestation en vertu du Régime de pensions du travail et le montant de cette prestation.

2. Si une personne qui devient invalide ou décède ne remplit pas la condition de résidence en vertu de la législation finlandaise relative au Régime de pensions du travail pour satisfaire à l'exigence quant à la période future, les périodes d'assurance en vertu du Régime de rentes du Québec sont considérées à cette fin comme des périodes accomplies en Finlande, pourvu qu'elles ne se superposent pas.

3. Si une personne ne travaille plus pour autrui ou à son compte en Finlande, que la pension à laquelle elle aurait droit en vertu de la législation finlandaise relative au Régime de pensions du travail ne comprend pas la période future et que le risque survient au moment où elle occupe un travail pour autrui ou à son compte assujéti à la Loi sur le Régime de rentes du Québec, les périodes d'assurance en vertu du Régime de rentes du Québec sont prises en compte par l'institution compétente de la Finlande pour satisfaire à l'exigence quant à la période future.

4. Lorsque les paragraphes 2 ou 3 s'appliquent, l'institution compétente de la Finlande détermine le montant de la prestation comme suit:

a) Le montant de la prestation basé sur les périodes d'assurance effectives en vertu de la législation de la Finlande est déterminé selon les dispositions de la législation finlandaise relative au Régime de pensions du travail.

b) Le montant de la prestation basé sur la période se situant entre la survenance du risque et l'âge de la retraite est calculé en proportion des périodes d'assurance effectives en vertu de la législation finlandaise relative au Régime de pensions du travail sur quatre cent quatre-vingts (480) mois.»

Article 8

L'article 15 de l'Entente est modifié:

a) par l'insertion, dans l'alinéa a) et après les mots «Fédération des institutions d'assurance accident», des mots «ou l'institution d'assurance qu'elle désigne»;

b) par l'addition, après l'alinéa b), de l'alinéa suivant:

"c) 1 kappaleen määräyksiä ei sovelleta, jos sopimuspuolen alueella oleskelun tarkoituksena on hoitoetuksien saaminen, jos henkilö voi saada vastaavan sairaanhoidon toisen sopimuspuolen alueella."

9 artikla

Sopimusjärjestelyn 16 artiklan jälkeen lisätään seuraava uusi artikla:

"16 A artikla

1. Jos ammattitautiin sairastunut henkilö on kummankin sopimuspuolen lainsäädännön piirissä harjoittanut toimintaa, joka todennäköisesti on voinut aiheuttaa sairauden, etuudet, joihin hänellä tai hänen edunsaajillaan mahdollisesti on oikeus, myönnetään vain viimeisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

2. Jos viimeisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan ei kuitenkaan ole oikeutta etuuteen, tämän sopimuspuolen vakuutuslaitos siirtää hakemuksen ensimmäisen sopimuspuolen vakuutuslaitokselle, joka tutkii tapauksen soveltamansa lainsäädännön mukaisesti."

10 artikla

Sopimusjärjestelyn 19 artikla muutetaan:

a) korvaamalla 2 kappaleesta sanat "sairaalaja kansanterveyslainsäädännön" sanalia "terveydenhuoltolainsäädännön"; ja

b) lisäämällä 2 kappaleen jälkeen seuraava uusi kappale:

"3. Tässä luvussa käsitteellä "vakuutettu" tarkoitetaan jokaista, joka välittömästi ennen kuin lähti sopimuspuolen alueelta, oli oikeutettu sopimuspuolen lainsäädännön mukaisiin etuuksiin joko oman oikeutensa tai johdetun oikeuden perusteella. Tämän luvun määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuun henkilöön tai tällaisen henkilön puolisoon ja huollettaviin."

11 artikla

Sopimusjärjestelyn 20 artikla muutetaan:

a) korvaamalla sanat "perheenjäsenillä" sanoilla "puolisolla ja huollettavilla"; ja

b) lisäämällä artiklan loppuun seuraava virke: "Tämän päivämäärän jälkeen ei ole oikeutta ensiksi mainitun sopimuspuolen etuuksiin."

«c) Les dispositions de l'alinéa a) ne s'appliquent pas lorsque le séjour sur le territoire d'une Partie s'effectue dans le but de recevoir des prestations en nature et que ces prestations peuvent être dispensées sur le territoire de l'autre Partie.»

Article 9

Après l'article 16, l'article suivant est inséré:

«Article 16 A

1. Lorsqu'une personne ayant contracté une maladie professionnelle a exercé, selon la législation des deux Parties, une activité susceptible de provoquer ladite maladie, les prestations auxquelles la personne ou ses survivants peuvent prétendre sont accordées exclusivement en vertu de la législation de la dernière de ces Parties.

2. Cependant, si aucune prestation ne peut être accordée en vertu de la législation de la dernière Partie, l'institution de cette Partie transmet la demande à l'institution de la première Partie qui étudie le cas selon les dispositions de sa propre législation.»

Article 10

L'article 19 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement, au paragraphe 2, des mots « de l'Hôpital général et de la Santé publique » par les mots « générale des soins de santé »;

b) par l'addition, après le paragraphe 2, du paragraphe suivant:

«3. Aux fins du présent chapitre, l'expression « personne assurée » désigne toute personne qui, immédiatement avant son départ pour le territoire de l'une des Parties, a droit aux prestations en vertu de la législation de l'autre Partie, que ce soit en sa qualité propre ou comme ayant droit. Toutefois, le présent chapitre ne s'applique pas à une personne visée aux articles 8 et 9, ni à son conjoint et à ses personnes à charge.»

Article 11

L'article 20 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement des mots « les personnes à sa charge » par les mots « son conjoint et les personnes à charge »;

b) par l'addition, à la fin, de la phrase suivante: "Après cette date, elle n'a plus aucun droit à des prestations prévues à la législation de la première Partie."

12 artikla

Sopimusjärjestelyn 21 artikla muutetaan:

a) korvaamalla 1 kappaleessa sanat "perheenjäsenillä" sanoilla "puolisolla ja huollettavilla";

b) lisäämällä 1 kappaleen loppuun sanat "samoin edellytyksin kuin sopimuspuolen alueella asuvilla henkilöillä"; ja

c) korvaamalla 2 ja 3 kappale seuraavalla uudella kappaleella:

"2. 1 kappaleen määräyksiä sovelletaan myös lähetettyihin työntekijöihin, tilapäisen oleskelun alueella olevaan oppilaitokseen kirjoittautuneisiin opiskelijoihin ja henkilöihin, jotka tekevät tutkimustyötä yliopistotasolla tai tohtoriksi väittelemisen jälkeen taikka jotka suorittavat college-oppilaitoksen tai yliopiston koulutusohjelmaan kuuluvaa harjoittelua."

13 artikla

Sopimusjärjestelyn 22 artikla muutetaan korvaamalla sana "perheenjäsenillä" sanoilla "puolisolla ja huollettavilla".

14 artikla

Sopimusjärjestelyn 23 artikla muutetaan:

a) korvaamalla 1 kappaleessa sanat "vakuutetun perheenjäsenellä" sanoilla "vakuutetun puolisoilla tai huollettavilla";

b) korvaamalla 2 kappaleessa sana "perheenjäsen" sanoilla "puoliso tai huollettava"; ja

c) korvaamalla 2 kappaleessa sana "asuinpaikan" sanoilla "heidän asuinpaikkansa".

15 artikla

Sopimusjärjestelyn 24 artikla muutetaan korvaamalla 1 kappale seuraavalla uudella kappaleella:

"1. Asianomainen vakuutuslaitos, joka antaa tässä luvussa tarkoitettut sairaanhoitoetudet, vastaa niiden kustannuksista."

16 artikla

1. Ennen tämän muutoksen voimaantuloa täytetyt hyväksiluettavat kaudet otetaan huomioon määrättäessä oikeudesta tällä muutoksella muutetun sopimusjärjestelyn mukaiseen etuuteen.

2. Tämä muutos ei anna oikeutta etuuden

Article 12

L'article 21 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement, au paragraphe 1, des mots «les personnes à sa charge» par les mots «le conjoint et les personnes à charge»;

b) par l'addition, à la toute fin du paragraphe 1, des mots «aux mêmes conditions que celles applicables aux résidents de cette Partie»;

c) par le remplacement des paragraphes 2 et 3 par le paragraphe suivant:

«2. Les dispositions du paragraphe 1 s'appliquent également aux travailleurs détachés, aux étudiants inscrits dans un établissement d'enseignement sur le territoire de séjour et aux personnes effectuant des recherches de niveau universitaire ou post-universitaire ou effectuant un stage dans le cadre d'un programme collégial ou universitaire.»

Article 13

L'article 22 de l'Entente est modifié par le remplacement des mots «les personnes à leur charge» par les mots «leur conjoint et les personnes à charge».

Article 14

L'article 23 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement, dans le paragraphe 1, des mots «Une personne à la charge d'une personne assurée» par les mots «Le conjoint ou la personne à charge d'une personne assurée»;

b) par le remplacement, dans le paragraphe 2, des mots «personne à charge» par les mots «conjoint ou personne à charge».

c) par le remplacement, dans le paragraphe 2, des mots «du territoire» par les mots «de leur territoire».

Article 15

L'article 24 de l'Entente est modifié par le remplacement du paragraphe 1 par le suivant:

«1. L'institution compétente qui sert les prestations en nature visées dans ce chapitre en assume les coûts.»

Article 16

1. Toute période d'assurance accomplie avant la date d'entrée en vigueur du présent Avenant est prise en compte pour déterminer le droit à une prestation en vertu de l'Entente modifiée par cet Avenant.

2. Le présent Avenant n'ouvre aucun droit

tai sen osan saamiseen ajalta ennen sen voimaantuloa.

3. Tällä muutoksella muutetun sopimusjärjestelyn mukaiset etuudet myönnetään myös ennen muutoksen voimaantuloa sattuneiden etuustapahtumien perusteella.

4. Tämän muutoksen määräykset eivät saa johtaa aikaisemmin sovellettujen sopimusjärjestelyn määräysten mukaisesti myönnetyn etuuden vähentämiseen tai lakkauttamiseen.

5. Etuudensaajan pyynnöstä aikaisemmin sovellettujen sopimusjärjestelyn määräysten mukainen etuus muutetaan tällä muutoksella muutetun sopimusjärjestelyn mukaisesti määräykseksi etuudeksi.

6. Jos sopimuspuolen lainsäädännön mukainen etuushakemus on vireillä tämän muutoksen voimaantullessa ja jos sopimuspuolen vakuutuslaitos myöhemmin päättää, että hakija on oikeutettu etuuteen sekä ajalta ennen muutoksen voimaantuloa että ajalta sen jälkeen, asianomainen vakuutuslaitos laskee maksettavan etuuden määrän seuraavasti:

a) ajalta ennen tämän muutoksen voimaantuloa maksettavan etuuden määrä lasketaan aikaisemmin sovellettujen sopimusjärjestelyn määräysten mukaisesti; ja

b) tämän muutoksen voimaantulon jälkeiseltä ajalta maksettavan etuuden määrä lasketaan uudelleen muutoksella muutetun sopimusjärjestelyn määräysten mukaisesti edellyttäen, että näin laskettu etuus on etuudensaajaile edullisempi kuin aikaisemmin sovellettujen sopimusjärjestelyn määräysten mukaisesti laskettu etuus.

17 artikla

1. Kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa toiselle sopimuspuolelle siitä, että tämän muutoksen voimaantulon edellyttämät valtion sisäiset toimenpiteet on täytetty.

2. Jollei 3 kappaleessa toisin määrätä, tämä muutos on voimassa sopimuspuolten välisellä kirjeenvaihdolla määrättävästä voimaantulopäivästä lukien toistaiseksi.

3. Jos sopimusjärjestely 35 artiklan 2 kappaleen soveltamisen johdosta lakkaa olemas-

au paiement d'une prestation ou d'une partie de prestation pour une période antérieure à la date de son entrée en vigueur.

3. Les prestations en vertu de l'Entente modifiée par le présent Avenant sont également payables à l'égard d'événements antérieurs à la date d'entrée en vigueur du présent Avenant.

4. Une prestation accordée en vertu des dispositions de l'Entente appliquées antérieurement ne peut être réduite ou annulée par aucune des dispositions du présent Avenant.

5. Une prestation accordée en vertu des dispositions de l'Entente appliquées antérieurement est transformée, à la demande du bénéficiaire, en une prestation calculée selon les dispositions de l'Entente modifiée par cet Avenant.

6. Si, à la date d'entrée en vigueur du présent Avenant, une demande de prestation en vertu de la législation d'une Partie est en suspens, et que l'institution compétente de cette Partie détermine par la suite que le requérant a droit à une prestation à la fois avant et après la date d'entrée en vigueur de l'Avenant, l'institution compétente détermine le montant de la prestation payable comme suit:

a) le montant de la prestation payable pour toute période accomplie avant la date d'entrée en vigueur du présent Avenant est déterminé conformément aux dispositions de l'Entente appliquées antérieurement;

b) le montant de la prestation payable pour toute période postérieure à la date d'entrée en vigueur du présent Avenant est déterminé de nouveau conformément aux dispositions de l'Entente modifiée par cet Avenant pourvu que la prestation ainsi calculée soit plus avantageuse pour le bénéficiaire que si elle était calculée en vertu des dispositions de l'Entente appliquées antérieurement.

Article 17

1. Chacune des Parties notifie à l'autre Partie l'accomplissement des procédures internes requises pour l'entrée en vigueur du présent Avenant.

2. Sous réserve du paragraphe 3, le présent Avenant est conclu pour une durée indéfinie à compter de la date de son entrée en vigueur laquelle est fixée par échange de lettres entre les Parties.

3. En cas de dénonciation de l'Entente en vertu du paragraphe 2 de l'article 35, le

ta voimassa, tämäkin muutos lakkaa olemasta voimassa samasta päivämäärästä lukien kuin sopimusjärjestely.

Tehty Québecissä 12 päivänä heinäkuuta 1995, kahtena suomen- ja ranskankielisenä kappaleena, jotka kummatkin tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Erik Heinrichs

Québecin hallituksen puolesta

Jean-Bernard Landry

présent Avenant est également dénoncé et prend fin à la même date que l'Entente.

Fait à Québec, le 12 juillet 1995, en double exemplaire, en langue finnoise et en langue française, les deux textes faisant également foi.

Pour le Gouvernement de la République de Finlande

Erik Heinrichs

Pour le Gouvernement du Québec

Jean-Bernard Landry

ÄNDRING

av avtalsregleringen mellan Finland och Québec om social trygghet

Republiken Finlands regering och Québecs regering,

som hoppas att stärka dessa länders samarbete inom området för social trygghet och därför

hyser förhoppning om en ändring den i Québec den 30 oktober 1986 mellan Finland och Québec undertecknade avtalsregleringen om social trygghet, (nedan "avtalsregleringen"),

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Artikel 1 i avtalsregleringen ändras genom att punkt d ersätts med följande nya punkt:

"d) "förmån": pension, understöd eller varje annan penning- eller värdförmån enligt någondera fördragsslutande partens lagstiftning, inbegripet alla däri ingående utvidgningar, tillägg och förhöjningar;"

Artikel 2

Artikel 2 i avtalsregleringen ändras genom att punkt b ersätts med följande nya punkt:

"b) i fråga om Finland:

- i) lagstiftning angående arbetspensionssystemet,
- ii) lagstiftning angående olycksfallsförsäkringssystemet och yrkessjukdomsförsäkringssystemet,

iii) lagstiftning angående det offentliga hälso- och sjukvårdssystemet,

iv) lagstiftning angående sjukförsäkringssystemet, med undantag av moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning och

v) lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift."

Artikel 3

Artikel 4 i avtalsregleringen ändras genom att punkt d ersätts med följande nya punkt:

"d) andra personer som omfattas eller har omfattats av någondera fördragsslutande partens lagstiftning eller som har förvärvat rättigheter enligt dess lagstiftning."

AVENANT

à l'entente en matière de sécurité sociale entre le Gouvernement de la République de Finlande et le Gouvernement du Québec

Le Gouvernement de la République de Finlande et le Gouvernement du Québec

Désireux de renforcer leur coopération dans le domaine de la sécurité sociale et, à cette fin,

Souhaitant modifier l'Entente en matière de sécurité sociale qu'ils ont signée à Québec le 30 octobre 1986, (dans cet Avenant, ci-après appelée l'«Entente»);

Sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1

L'article 1 de l'Entente est modifié par le remplacement de l'alinéa d) par le suivant:

«d) «prestation»: une pension, une allocation ou une autre prestation en espèces ou en nature prévue par la législation de chaque Partie, y compris tout complément, supplément ou majoration;».

Article 2

L'article 2 de l'Entente est modifié par le remplacement de l'alinéa b) par le suivant:

«b) pour la Finlande:

- i) la législation relative au Régime de pensions du travail,
- ii) la législation relative au Régime d'assurance des accidents du travail et au Régime d'assurance des maladies professionnelles,
- iii) la législation relative au Régime général des soins de santé,
- iv) la législation relative au Régime d'assurance maladie à l'exception des allocations maternelles, paternelles et parentales,
- v) la Loi sur les cotisations de sécurité sociale de l'employeur.».

Article 3

L'article 4 de l'Entente est modifié par le remplacement de l'alinéa d) par le suivant:

«d) à toute autre personne qui est ou a été soumise à la législation d'une Partie ou qui a acquis des droits en vertu de cette législation.».

Artikel 4

Artikel 5 i avtalsregleringen ändras genom att stycke 1 ersätts med följande nya stycke:

"1. Om inte annat bestäms i avtalsregleringen:

a) behandlas, vid tillämpning av Québecs lagstiftning, alla i artikel 4 avsedda personer jämbördigt med partens medborgare; och

b) behandlas, vid tillämpning av Finlands lagstiftning, alla personer som är bosatta på någondera fördragsslutande partens territorium och som avses i artikel 4 jämbördigt med partens medborgare."

Artikel 5

Artikel 7 i avtalsregleringen ändras:

a) genom att stycke 1 ersätts med följande nya stycke:

"1. En person som omfattas av den ena fördragsslutande partens lagstiftning och som arbetar för en arbetsgivare som verkar inom denna parts territorium och som sänds ut för att tillfälligt arbeta på den andra partens territorium hos samma eller en denna närstående arbetsgivare, omfattas i fråga om detta arbete alljämt, men högst 36 månader efter utsändandet, av den förstnämnda partens lagstiftning. Detsamma gäller den utsändas medföljande make och försörjningstagare, förutsatt att dessa inte på grundval av arbete på den sistnämnda partens territorium omfattas av denna parts arbetspensionssystem."

b) genom att siffran "24" i stycke 2 ersätts med siffran "36"; och

c) genom att i stycke 2 efter orden "parternas behöriga myndigheter" tillägga orden "eller av dem därtill befullmäktigade anstalter".

Artikel 6

Artikel 10 i avtalsregleringen ändras genom att efter orden "De fördragsslutande parternas behöriga myndigheter" tillägga orden "eller av dem befullmäktigade anstalter".

Artikel 7

Artikel 13 i avtalsregleringen ersätts med följande nya artikel:

"Artikel 13

1. Om inte annat bestäms i denna artikel,

Article 4

L'article 5 de l'Entente est modifié par le remplacement du paragraphe 1 par le suivant:

«1. Sauf disposition contraire de l'Entente:

a) les personnes désignées à l'article 4 reçoivent, dans l'application de la législation du Québec, le même traitement que les ressortissants de cette Partie;

b) les personnes désignées à l'article 4 qui résident sur le territoire d'une des Parties reçoivent, dans l'application de la législation de la Finlande, le même traitement que les ressortissants de cette Partie.».

Article 5

L'article 7 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement du paragraphe 1 par le suivant:

«1. Une personne soumise à la législation d'une Partie et travaillant pour un employeur sur le territoire de cette Partie au moment où elle est détachée par ce dernier pour travailler temporairement pour ce même employeur ou pour un employeur affilié sur le territoire de l'autre Partie continue, en ce qui a trait à ce travail, d'être soumise à la législation de la première Partie tout comme le conjoint et les personnes à charge qui l'accompagnent, pourvu qu'ils ne travaillent pas et ne soient pas soumis au Régime de pensions du travail de l'autre Partie, jusqu'à l'expiration du trente-sixième (36) mois de détachement.»;

b) par le remplacement, dans le paragraphe 2, des mots «vingt-quatre» par les mots «trente-six (36)»;

c) par l'insertion, dans le paragraphe 2 et après les mots «des autorités compétentes des deux Parties», des mots «ou les institutions qu'elles désignent».

Article 6

L'article 10 de l'Entente est modifié par l'insertion, après les mots «Les autorités compétentes des deux Parties», des mots «ou les institutions qu'elles désignent».

Article 7

L'article 13 de l'Entente est remplacé par le suivant:

«Article 13

1. Sauf disposition contraire du présent

tillämpar den behöriga finländska försäkringsanstalten Finlands lagstiftning när den bestämmer om rätten till en förmån enligt arbetspensionssystemet och om förmånsbeloppet.

2. Om en person som blir arbetsoförmögen eller dör, inte uppfyller det villkor rörande boendeperiod som enligt Finlands arbetspensionslagstiftning krävs för förvärvande av rätt till återstående tid, beaktas härvid perioder som räknas till godo enligt Québecs arbetspensionssystem i detta syfte som om dessa hade uppfyllts i Finland, förutsatt att boendeperioderna inte sammanfaller.

3. Om sysselsättning eller företagarverksamhet i Finland har upphört och pensionen enligt Finlands arbetspensionslagstiftning inte längre innehåller rätt till återstående tid och om ett till förmån berättigande pensionsfall inträffar medan sysselsättning eller företagarverksamhet som omfattas av Québecs arbetspensionssystem pågår, beaktar den behöriga finländska försäkringsanstalten de perioder som räknas till godo enligt Québecs arbetspensionssystem för uppfyllande av villkoret rörande återstående tid.

4. I samtliga fall på vilka bestämmelserna i stycke 2 eller 3 i denna artikel tillämpas, beräknar den behöriga finländska försäkringsanstalten förmånsbeloppet enligt följande:

a) Beloppet av en förmån som grundar sig på faktiska perioder som räknas till godo enligt Finlands lagstiftning beräknas i enlighet med vad som stadgas i Finlands arbetspensionslagstiftning.

b) Beloppet av en förmån som grundar sig på tiden mellan pensionsfallet och pensionsåldern beräknas genom att de faktiska perioder som räknas till godo enligt Finlands arbetspensionslagstiftning sätts i proportion till 480 månader."

Artikel 8

Artikel 15 i avtalsregleringen ändras:

a) genom att i punkt a efter orden "Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund" tilläggs orden "eller en av detta förbund förordnad försäkringsanstalt"; och

b) genom att efter punkt b tillägga följande nya punkt:

"c) bestämmelserna i stycke 1 tillämpas inte om avsikten med vistelsen på den ena

artikel, l'institution compétente de la Finlande applique la législation finlandaise pour déterminer le droit à une prestation en vertu du Régime de pensions du travail et le montant de cette prestation.

2. Si une personne qui devient invalide ou décède ne remplit pas la condition de résidence en vertu de la législation finlandaise relative au Régime de pensions du travail pour satisfaire à l'exigence quant à la période future, les périodes d'assurance en vertu du Régime de rentes du Québec sont considérées à cette fin comme des périodes accomplies en Finlande, pourvu qu'elles ne se superposent pas.

3. Si une personne ne travaille plus pour autrui ou à son compte en Finlande, que la pension à laquelle elle aurait droit en vertu de la législation finlandaise relative au Régime de pensions du travail ne comprend pas la période future et que le risque survient au moment où elle occupe un travail pour autrui ou à son compte assujetti à la Loi sur le Régime de rentes du Québec, les périodes d'assurance en vertu du Régime de rentes du Québec sont prises en compte par l'institution compétente de la Finlande pour satisfaire à l'exigence quant à la période future.

4. Lorsque les paragraphes 2 ou 3 s'appliquent, l'institution compétente de la Finlande détermine le montant de la prestation comme suit:

a) Le montant de la prestation basé sur les périodes d'assurance effectives en vertu de la législation de la Finlande est déterminé selon les dispositions de la législation finlandaise relative au Régime de pensions du travail.

b) Le montant de la prestation basé sur la période se situant entre la survenance du risque et l'âge de la retraite est calculé en proportion des périodes d'assurance effectives en vertu de la législation finlandaise relative au Régime de pensions du travail sur quatre cent quatre-vingts (480) mois.»

Article 8

L'article 15 de l'Entente est modifié:

a) par l'insertion, dans l'alinéa a) et après les mots «Fédération des institutions d'assurance accident», des mots «ou l'institution d'assurance qu'elle désigne»;

b) par l'addition, après l'alinéa b), de l'alinéa suivant:

«c) Les dispositions de l'alinéa a) ne s'appliquent pas lorsque le séjour sur le territoire

fördragsslutande partens territorium är erhål-landet av vårdförmåner, om personen i fråga kan få motsvarande sjukvård på den andra partens territorium".

Artikel 9

Efter artikel 16 i avtalsregleringen tilläggs följande nya artikel:

"Artikel 16A

1. Om en person som insjuknat i en yrkes-sjukdom har bedrivit sådan verksamhet som omfattas av vardera fördragsslutande partens lagstiftning och denna verksamhet sannolikt kan ha orsakat sjukdomen, beviljas förmåner som han eller hans förmånstagare eventuellt är berättigade till endast i enlighet med den senaste fördragsslutande partens lagstiftning.

2. Om det i enlighet med den senaste fördragsslutande partens lagstiftning dock inte föreligger rätt till förmån, överflyttar denna parts försäkringsanstalt ansökningen till den första partens försäkringsanstalt som prövar fallet i enlighet med sin egen lagstiftning."

Artikel 10

Artikel 19 i avtalsregleringen ändras:

a) genom att orden "sjukhus- och folkhäl-slagstiftningen" i stycke 2 ersätts med ord- den "hälso- och sjukvårdslagstiftningen"; och

b) genom att efter stycke 2 fogas följande nya stycke:

"3. I detta kapitel avses med begreppet "försäkrad" var och en som omedelbart innan han lämnade den fördragsslutande par- tens territorium var berättigad till förmåner enligt denna fördragsslutande parts lagstift- ning antingen med stöd av egen eller här- ledd rätt. Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas dock inte på en person som avses i artiklarna 8 och 9 eller på en sådan persons make och försörjningstagare."

Artikel 11

Artikel 20 i avtalsregleringen ändras:

a) genom att ordet "familjemedlemmar" ersätts med orden "make och försörjningsta- gare"; och

b) genom att till slutet av artikeln fogas följande mening: "Efter detta datum förelig- ger inte rätt till förmåner utgivna av den förstnämnda parten."

Artikel 12

Artikel 21 i avtalsregleringen ändras:

d'une Partie s'effectue dans le but de rece-voir des prestations en nature et que ces prestations peuvent être dispensées sur le territoire de l'autre Partie.».

Article 9

Après l'article 16, l'article suivant est in- séré:

«Article 16 A

1. Lorsqu'une personne ayant contracté une maladie professionnelle a exercé, selon la législation des deux Parties, une activité susceptible de provoquer ladite maladie, les prestations auxquelles la personne ou ses survivants peuvent prétendre sont accordées exclusivement en vertu de la législation de la dernière de ces Parties.

2. Cependant, si aucune prestation ne peut être accordée en vertu de la législation de la dernière Partie, l'institution de cette Partie transmet la demande à l'institution de la pre- mière Partie qui étudie le cas selon les dis- positions de sa propre législation.».

Article 10

L'article 19 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement, au paragraphe 2, des mots « de l'Hôpital général et de la San- té publique » par les mots « générale des soins de santé »;

b) par l'addition, après le paragraphe 2, du paragraphe suivant:

«3. Aux fins du présent chapitre, l'expres- sion « personne assurée » désigne toute per- sonne qui, immédiatement avant son départ pour le territoire de l'une des Parties, a droit aux prestations en vertu de la législation de l'autre Partie, que ce soit en sa qualité prop- re ou comme ayant droit. Toutefois, le pré- sent chapitre ne s'applique pas à une person- ne visée aux articles 8 et 9, ni à son con- joint et à ses personnes à charge.».

Article 11

L'article 20 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement des mots « les per- sonnes à sa charge » par les mots « son con- joint et les personnes à charge »;

b) par l'addition, à la fin, de la phrase sui- vante: "Après cette date, elle n'a plus aucun droit à des prestations prévues à la législati- on de la première Partie."

Article 12

L'article 21 de l'Entente est modifié:

a) genom att i stycke 1 ordet "familjemedlemmar" ersätts med orden "make och försörjningstagare";

b) genom att till slutet av stycke 1 foga orden "under samma förutsättningar som personer bosatta på denna fördragsslutande parts territorium"; och

c) genom att styckena 2. och 3. ersätts med följande nya stycke:

"2. Bestämmelserna i stycke 1 tillämpas också på utsända arbetstagare samt på studerande och personer som bedriver forskningsarbete på universitetsnivå eller efter doktorsdisputation eller som praktiserar inom utbildningsprogram vid ett college eller universitet och som under tillfällig vistelse är inskrivna i en läroinrättning på territoriet."

Artikel 13

Artikel 22 i avtalsregleringen ändras genom att ordet "familjemedlemmar" ersätts med orden "make och försörjningstagare".

Artikel 14

Artikel 23 i avtalsregleringen ändras:

a) genom att i stycke 1 orden "En försäkrads familjemedlem" ersätts med orden "En försäkrads make eller försörjningstagare";

b) genom att ordet "familjemedlem" i stycke 2. ersätts med orden "make eller försörjningstagare"; och

c) genom att ordet "boningsortens" i stycke 2. ersätts med orden "deras boningsorts".

Artikel 15

Artikel 24 i avtalsregleringen ändras genom att stycke 1. ersätts med följande nya stycke:

"1. Den behöriga försäkringsanstalt som ger de sjukvårdsförmåner som avses i detta kapitel ansvarar för kostnaderna för dem."

Artikel 16

1. Tillgodoräknliga perioder som fullgjorts innan denna ändring trädde i kraft beaktas vid bestämmandet av rätt till förmån enligt den avtalsreglering som ändrats genom denna ändring.

2. Denna ändring berättigar inte till utfående av hel eller partiell förmån för tiden innan ändringen trädde i kraft.

a) par le remplacement, au paragraphe 1, des mots «les personnes à sa charge» par les mots «le conjoint et les personnes à charge»;

b) par l'addition, à la toute fin du paragraphe 1, des mots «aux mêmes conditions que celles applicables aux résidents de cette Partie»;

c) par le remplacement des paragraphes 2 et 3 par le paragraphe suivant:

«2. Les dispositions du paragraphe 1 s'appliquent également aux travailleurs détachés, aux étudiants inscrits dans un établissement d'enseignement sur le territoire de séjour et aux personnes effectuant des recherches de niveau universitaire ou post-universitaire ou effectuant un stage dans le cadre d'un programme collégial ou universitaire.»

Article 13

L'article 22 de l'Entente est modifié par le remplacement des mots «les personnes à leur charge» par les mots «leur conjoint et les personnes à charge».

Article 14

L'article 23 de l'Entente est modifié:

a) par le remplacement, dans le paragraphe 1, des mots «Une personne à la charge d'une personne assurée» par les mots «Le conjoint ou la personne à charge d'une personne assurée»;

b) par le remplacement, dans le paragraphe 2, des mots «personne à charge» par les mots «conjoint ou personne à charge».

c) par le remplacement, dans le paragraphe 2, des mots «du territoire» par les mots «de leur territoire».

Article 15

L'article 24 de l'Entente est modifié par le remplacement du paragraphe 1 par le suivant:

«1. L'institution compétente qui sert les prestations en nature visées dans ce chapitre en assume les coûts.»

Article 16

1. Toute période d'assurance accomplie avant la date d'entrée en vigueur du présent Avenant est prise en compte pour déterminer le droit à une prestation en vertu de l'Entente modifiée par cet Avenant.

2. Le présent Avenant n'ouvre aucun droit au paiement d'une prestation ou d'une partie de prestation pour une période antérieure à la date de son entrée en vigueur.

3. Förmåner enligt den avtalsreglering som ändrats genom denna ändring beviljas även på grundval av förmånsfall som inträffat innan ändringen trädde i kraft.

4. Bestämmelserna i denna ändring får inte leda till att en förmån som beviljats enligt de tidigare tillämpade bestämmelserna i avtalsregleringen minskar eller upphör.

5. På förmånstagarens begäran ändras en förmån enligt de tidigare tillämpade bestämmelserna i avtalsregleringen till en förmån enligt den avtalsreglering som ändrats genom denna ändring.

6. Om en förmånsansökan i enlighet med den ena fördragsslutande partens lagstiftning är anhängig när denna ändring träder i kraft och om försäkringsanstalten i den ena fördragsslutande staten senare beslutar att sökanden är berättigad till förmånen både för tiden innan ändringen trädde i kraft och för tiden därefter, beräknar den behöriga försäkringsanstalten beloppet av den förmån som skall betalas ut enligt följande:

a) beloppet av en förmån som betalas ut för tiden innan denna ändring trädde i kraft beräknas i enlighet med de tidigare tillämpade bestämmelserna i avtalsregleringen; och

b) beloppet av en förmån som betalas ut för tiden efter det att denna ändring trädde i kraft beräknas på nytt i enlighet med bestämmelserna i den genom ändringen ändrade avtalsregleringen, förutsatt att den sålunda beräknade förmånen är fördelaktigare för förmånstagaren än den på basis av de tidigare tillämpade bestämmelserna i avtalsregleringen beräknade förmånen.

Artikel 17

1. Vardera fördragsslutande parten meddelar den andra parten att dess interna åtgärder för denna ändrings ikraftträdande har genomförts.

2. Om inte annat bestäms i stycke 3 är denna ändring i kraft tills vidare räknat från den ikraftträdelsedag som bestäms genom skriftväxling mellan de fördragsslutande parterna.

3. Om avtalsregleringen upphör att gälla till följd av tillämpning av artikel 35 stycke 2, upphör även denna ändring att gälla räknat från samma datum som avtalsregleringen

3. Les prestations en vertu de l'Entente modifiée par le présent Avenant sont également payables à l'égard d'événements antérieurs à la date d'entrée en vigueur du présent Avenant.

4. Une prestation accordée en vertu des dispositions de l'Entente appliquées antérieurement ne peut être réduite ou annulée par aucune des dispositions du présent Avenant.

5. Une prestation accordée en vertu des dispositions de l'Entente appliquées antérieurement est transformée, à la demande du bénéficiaire, en une prestation calculée selon les dispositions de l'Entente modifiée par cet Avenant.

6. Si, à la date d'entrée en vigueur du présent Avenant, une demande de prestation en vertu de la législation d'une Partie est en suspens, et que l'institution compétente de cette Partie détermine par la suite que le requérant a droit à une prestation à la fois avant et après la date d'entrée en vigueur de l'Avenant, l'institution compétente détermine le montant de la prestation payable comme suit:

a) le montant de la prestation payable pour toute période accomplie avant la date d'entrée en vigueur du présent Avenant est déterminé conformément aux dispositions de l'Entente appliquées antérieurement;

b) le montant de la prestation payable pour toute période postérieure à la date d'entrée en vigueur du présent Avenant est déterminé de nouveau conformément aux dispositions de l'Entente modifiée par cet Avenant pourvu que la prestation ainsi calculée soit plus avantageuse pour le bénéficiaire que si elle était calculée en vertu des dispositions de l'Entente appliquées antérieurement.

Article 17

1. Chacune des Parties notifie à l'autre Partie l'accomplissement des procédures internes requises pour l'entrée en vigueur du présent Avenant.

2. Sous réserve du paragraphe 3, le présent Avenant est conclu pour une durée indéfinie à compter de la date de son entrée en vigueur laquelle est fixée par échange de lettres entre les Parties.

3. En cas de dénonciation de l'Entente en vertu du paragraphe 2 de l'article 35, le présent Avenant est également dénoncé et prend fin à la même date que l'Entente.

upphör att gälla.

Uppgjord i Quebec den 12 juli 1995 i två exemplar på finska och franska språken, vilka båda texter har samma giltighet.

För Republiken Finlands regering

Erik Heinrichs

För Québecs regering

Jean-Bernard Landry

Fait à Québec, le 12 juillet 1995, en double exemplaire, en langue finnoise et en langue française, les deux textes faisant également foi.

Pour le Gouvernement de la République de Finlande

Erik Heinrichs

Pour le Gouvernement du Québec

Jean-Bernard Landry

**SUOMEN JA QUÉBECIN VÄLISEN
SOSIAALITURVASOPIMUSJÄRJESTELYN
SOVELTAMISEKSI TEHDYN
TOIMEENPANOSOPIMUKSEN
MUUTOS**

Suomen ja Québecin välisen sosiaaliturvasopimusjärjestelyn, josta jäljempänä käytetään nimitystä sopimusjärjestely, 25 artiklan mukaisesti sopimuspuolet ovat sopimusjärjestelyn soveltamiseksi tehneet ja Québecissä 30 päivänä loka-kuuta 1986 allekirjoittaneet toimeenpanosopimuksen, josta jäljempänä käytetään nimitystä toimeenpanosopimus, jonka ne ovat päättäneet muuttaa seuraavasti:

1 artikla

Toimeenpanosopimuksen 1 artikla korvataan seuraavalla uudella artiklalla:

"1 artikla

Määritelmät

Tässä toimeenpanosopimuksessa:

- a) "sopimusjärjestely" tarkoittaa Suomen tasavallan hallituksen ja Québecin hallituksen välistä Québecissä 30 päivänä lokakuuta 1986 allekirjoitettua sosiaaliturvasopimusjärjestelyä sellaisena kuin se on muutettuna sopimusjärjestelyn muutoksella;
- b) "sopimusjärjestelyn muutos" tarkoittaa Suomen tasavallan hallituksen ja Québecin hallituksen välistä Québecissä 12 päivänä heinäkuuta 1995 allekirjoitettua sopimusjärjestelyn muutosta; ja
- c) muilla käsitteillä on sama merkitys kuin sopimusjärjestelyssä."

2 artikla

Toimeenpanosopimuksen 2 artikla muutetaan:

a) korvaamalla a kohdassa sana "sihteeristö" sanalla "johtokunta" (Direction des équivalences et de l'administration des ententes de sécurité sociale); ja

b) korvaamalla b kohta seuraavalla uudella kohdalla:

"b) Suomen osalta Kansaneläkelaitos, kun on kysymys sairausvakuutuksesta; Eläketurvakeskus, kun on kysymys työeläkejärjestelmästä ja Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto, kun on kysymys tapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta."

3 artikla

Toimeenpanosopimuksen 3 artikla muutetaan:

a) korvaamalla 1 kappale seuraavalla uudella kappaleella:

"1. sopimusjärjestelyn 7 ja 10 artiklassa ja Québecin osalta 6 artiklan 3 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa annetaan todistus osoittamaan, että lähetetty henkilö tai yrittäjä ja tapauksesta riippuen työnantaja ovat kulloinkin sovellet-

tavan lainsäädännön alaisia. Todistukseen sisällytetään myös mukana seuraava puoliso ja huollettavat."

b) lisäämällä 2 kappaleen jälkeen seuraava uusi kappale:

"3. Suomen osalta Eläketurvakeskus on asianomaisen viranomaisen valtuuttama laitos 7 ja 10 artiklan soveltamiseksi."

c) numeroimalla 3 kappale uudelleen 4 kappaleeksi ja lisäämällä virkkeen loppuun sanan "henkilölle" jälkeen sanat "tai yrittäjälle".

4 artikla

Toimeenpanosopimuksen 4 artikla muutetaan poistamalla sanat "tai, jos työntekijä jo työskentelee sopimusjärjestelyn voimaantullessa, kuudessa kuukaudessa voimaantulopäivästä lukien".

5 artikla

Toimeenpanosopimuksen 6 artikla muutetaan poistamalla 3 kappaleesta sanat "kysymyksessä olevan asianomaisen viranomaisen suostumuksella".

6 artikla

Toimeenpanosopimuksen 8 artikla korvataan seuraavalla uudella artiklalla:

"8 artikla

1. Saadakseen oikeuden sairaanhoitoetuuksiin Québecin alueella, sopimusjärjestelyn 20-23 artiklassa tarkoitettujen henkilöiden, samoin kuin heidän mukanaan seuraavan puolison ja huollettavien tulee rekisteröityä Québecin sairausvakuutusjärjestelmään käyttäen tarkoitusta varten määrättyä rekisteröintilomaketta.

2. Rekisteröidessään itsensä sekä mukanaan seuraavan puolisonsa ja huollettavansa, henkilöiden tulee myös toimittaa:

a) Kansaneläkelaitoksen antama todistus oikeudesta sairaanhoitoetuuksiin ja sopimusjärjestelyn 21 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettujen tilapäisesti oleskelevien henkilöiden osalta vaadittava maahantuloasiakirja;

b) sopimusjärjestelyn 21 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettujen lähetettyjen työn-

tekijöiden osalta Eläketurvakeskuksen antama lähetetyn työntekijän todistus;

c) sopimusjärjestelyn 21 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettujen opiskelijoiden, tutkijoiden tai harjoittelijoiden osalta Kansaneläkelaitoksen antama todistus oikeudesta sairaanhoitoetuuksiin, vaadittava maahantuloasiakirja sekä todistus heidän kirjoittautumisestaan kokopäiväisiksi opiskelijoiksi johonkin Québecin vastuunalaisten ministeriöiden hyväksymään oppilaitokseen tai heidän hyväksymisestään tutkijoiksi taikka opintoihin kuuluvaa harjoittelua suorittaviksi harjoittelijoiksi."

7 artikla

Toimeenpanosopimuksen 9 artikla muutetaan:

a) korvaamalla 1 kappaleessa sanat "jokainen perheenjäsen" sanoilla "puoliso ja huollettavat"; ja

b) korvaamalla 2 kappaleen ensimmäisen virkkeen lopussa sana "opiskelijoiksi" sanoilla "kokopäiväisiksi opiskelijoiksi tai todistus heidän hyväksymisestään tutkijoiksi tai opintoihin kuuluvaa harjoittelua suorittaviksi harjoittelijoiksi".

8 artikla

Toimeenpanosopimuksen 10 artikla poistetaan.

9 artikla

Tämä toimeenpanosopimuksen muutos tulee voimaan samana päivänä kuin sopimusjärjestelyn muutos ja on voimassa saman ajan kuin sopimusjärjestely. Sopimusjärjestelyn irtisanominen merkitsee myös tämän toimeenpanosopimuksen muutoksen irtisanomista.

Tehty Québecissä 12 päivänä heinäkuuta 1995 kahtena suomen- ja ranskankielisenä kappaleena, jotka kummatkin tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

SUOMEN TASAVALLAN
ASIANOMAISEN
VIRANOMAISEN PUOLESTA

QUÉBECIN ASIANOMAISEN
VIRANOMAISEN
PUOLESTA

Erik Heinrichs

Jean-Bernard Landry

**AVENANT
À L'ARRANGEMENT ADMINISTRATIF
RELATIF À**

L'ENTENTE EN MATIÈRE DE SÉCURITÉ SOCIALE

ENTRE

LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE FINLANDE

ET

LE GOUVERNEMENT DU QUÉBEC

Conformément à l'article 25 de l'Entente de sécurité sociale entre la Finlande et le Québec, ci-après appelée l'«Entente», les Parties se sont entendues sur un Arrangement administratif relatif à l'Entente signée à Québec le 30 octobre 1986, ci-après appelé l'«Arrangement administratif» et sont convenues de le modifier comme suit:

ARTICLE 1

L'article 1 de l'Arrangement administratif est remplacé par le suivant:

«ARTICLE 1

Définitions

Dans le présent Arrangement administratif,

- a) «Entente» signifie l'Entente en matière de sécurité sociale entre le gouvernement de la République de Finlande et le gouvernement du Québec signée à Québec le 30 octobre 1986 et modifiée par l'Avenant à l'Entente;
- b) «Avenant à l'Entente» signifie l'Avenant à l'Entente entre le gouvernement de la République de Finlande et le gouvernement du Québec signé à Québec, le 12 juillet 1995;
- c) tous les autres termes ont le sens défini dans l'Entente.».

ARTICLE 2

L'article 2 de l'Arrangement administratif est modifié:

- a) par le remplacement, à l'alinéa a), du mot «Secrétariat» par les mots «Direction des équivalences et»;

- b) par le remplacement de l'alinéa b) par le suivant:
- «b) pour la Finlande, l'Institution d'assurance sociale en ce qui a trait à l'assurance maladie; l'Institut central des pensions du travail en ce qui a trait au Régime de pensions du travail; et la Fédération des institutions d'assurance accident en ce qui a trait à l'assurance des accidents du travail et des maladies professionnelles.».

ARTICLE 3

L'article 3 de l'Arrangement administratif est modifié:

- a) par le remplacement du paragraphe 1 par le suivant:
- «1. Dans les cas visés dans les articles 7 et 10 de l'Entente et, pour le Québec, au paragraphe 3 de l'article 6, un certificat est émis pour attester que la personne détachée ou la personne travaillant à son compte et, le cas échéant, l'employeur sont soumis à la législation d'affiliation. Le certificat couvre également le conjoint et les personnes à charge qui l'accompagnent.»;
- b) par l'insertion, après le paragraphe 2, du paragraphe suivant:
- «3. Pour la Finlande, l'Institut central des pensions du travail est l'institution désignée par l'autorité compétente pour l'application des articles 7 et 10.»;
- c) par la renumérotation du paragraphe 3 «paragraphe 4» et par l'addition, à la fin, des mots «ou à la personne travaillant à son compte».

ARTICLE 4

L'article 4 de l'Arrangement administratif est modifié par la suppression des mots «ou, si la personne employée occupe déjà l'emploi à la date d'entrée en vigueur de l'Entente, dans les six mois suivant cette date».

ARTICLE 5

L'article 6 de l'Arrangement administratif est modifié par la suppression, au paragraphe 3, des mots «,avec l'assentiment de leurs autorités compétentes respectives,».

ARTICLE 6

L'article 8 de l'Arrangement administratif est remplacé par le suivant:

«ARTICLE 8

1. Pour bénéficier des prestations en nature sur le territoire du Québec, une personne visée dans les articles 20 à 23 de l'Entente doit, ainsi que le conjoint et les personnes à charge qui l'accompagnent, s'inscrire auprès de la Régie de l'assurance-maladie du Québec en utilisant le formulaire d'inscription prévu à cette fin.
2. Lors de son inscription et de celle de son conjoint et des personnes à charge qui l'accompagnent, cette personne doit également présenter:
 - a) un certificat délivré par l'Institution d'assurance sociale de la Finlande attestant de son droit aux prestations en nature et le document d'immigration requis pour une personne effectuant un séjour temporaire en vertu du paragraphe 1 de l'article 21 de l'Entente;

- b) un certificat d'assujettissement délivré par l'Institut central des pensions du travail si elle est une personne détachée visée dans le paragraphe 2 de l'article 21 de l'Entente;
- c) une attestation délivrée par l'Institution d'assurance sociale de la Finlande certifiant son droit aux prestations en nature, le document d'immigration requis et une attestation de son inscription comme étudiant à temps plein dans une institution d'enseignement reconnue par un des ministères responsables au Québec ou une attestation confirmant son acceptation comme chercheur ou comme stagiaire dont le stage est effectué dans le cadre du programme d'études si, comme étudiant, chercheur ou stagiaire, elle est visée dans le paragraphe 2 de l'article 21 de l'Entente.».

ARTICLE 7

L'article 9 de l'Arrangement administratif est modifié:

- a) par le remplacement, dans le paragraphe 1, des mots «chaque personne à sa charge» par les mots «le conjoint et les personnes à charge qui l'accompagnent»;
- b) par le remplacement, dans le paragraphe 2, à la fin de la première phrase, du mot «étudiant» par les mots «étudiant à temps plein ou une attestation de son acceptation comme chercheur ou comme stagiaire dont le stage est effectué dans le cadre de son programme d'études».

ARTICLE 8

L'article 10 de l'Arrangement administratif est abrogé.

ARTICLE 9

Le présent Avenant à l'Arrangement administratif entre en vigueur à la même date que l'Avenant à l'Entente et a la même durée. La dénonciation de l'Entente vaut dénonciation du présent Avenant.

Fait à Québec, le 12 juillet 1995, en double exemplaire, en langue finnoise et en langue française, les deux textes faisant également foi.

**POUR L'AUTORITÉ COMPÉTENTE
DE LA RÉPUBLIQUE DE
FINLANDE**

**POUR L'AUTORITÉ COMPÉTENTE
DU QUÉBEC**

Erik Heinrichs

Jean-Bernard Landry

Québec

1. Yleistä

Valuuttakurssi 1 dollari (CAD) = 3,815 FIM (keskikurssi tammikuu 1998)

Kanadassa on kansaneläkejärjestelmä, josta maksetaan vanhuuseläkkeitä sekä vähimmäistoimeentulon turvaavaa tulotakuulisää ja puolisoavustusta niille maassa asuville, jotka täyttävät asumista koskevat vähimmäisaikavaatimukset. Tulotakuulisa on erillinen tuloharkintainen etuus. Puolisoavustus, joka myös on tuloharkintainen, täydentää eläkeläispariskunnan toimeentuloa ja antaa vähimmäistoimeentulon leskille.

Kansaneläkejärjestelmän lisäksi Kanadassa on lakisääteinen työeläkejärjestelmä, johon kuuluvat lähes kaikki palkansaajat ja yrittäjät. Järjestelmä kattaa koko liittovaltion Québeciä lukuun ottamatta. Liittovaltion perustuslaki antaa provinssille oikeuden irrottautua liittovaltion lakisääteisestä eläkejärjestelmästä, jos se perustaa oman, vastaavan tasoisia eläkkeitä myöntävän eläkejärjestelmänsä. Québec on käyttänyt tätä mahdollisuutta hyväkseen ja perustanut oman työeläkejärjestelmän, josta maksetaan ansiosidonnaisia vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeitä sekä perhe-eläkkeitä. Järjestelmästä myönnettävät etuudet ovat lähes samat kuin liittovaltion järjestelmässä.

Jotkut provinssit maksavat liittovaltion lakisääteisiin eläkkeisiin provinssikohtaista lisää. Lisää maksetaan yleensä niille pienituloisille eläkkeensaajille, joilla on oikeus liittovaltion maksamaan tulotakuulisään.

Työnantajakohtaisiin ja työmarkkinasopimukseen perustuviin lisäeläkejärjestelmiin kuuluu arviolta puolet palkansaajista.

2. Vähimmäiseläketurva

2.1. Kansaneläkejärjestelmä

Kansaneläkkeitä koskeva vanhuuseläkelaki, 'Old Age Security Act', tuli voimaan vuonna 1952. Lain perusteella myönnetään enimmäismäärältään tasanuorisia, asumisajan mukaan karttuvaa vanhuuseläkkeitä (OAS), jotka suurituloisilta eläkeläisiltä käytännössä peritään takaisin verotuksen yhteydessä. Työeläkkeitä koskeva laki 'Québec Pension Plan, (QPP)', tuli voimaan vuonna 1966.

Koska työeläkelaki tuli täysin voimaan vasta 10 vuoden käynnistysvaiheen jälkeen vuonna 1976, täydennettiin kansaneläkejärjestelmän vanhuuseläketurvaa vuodesta 1967 alkaen tuloharkintaisella tulotakuulisällä (Guaranteed Income Supplement, GIS). Sen tarkoitus oli alun pitäen täydentää kansaneläkkeitä vain työeläkelakien 10 vuoden voimaantuloajan. Tulotakuulisää ei kuitenkaan poistettu, vaan se jäi kansaneläkejärjestelmän pysyväksi osaksi. Vähimmäisturvaa parannettiin edelleen tuloharkintaisella puolisoavustuksella

(Spouse's Allowance, SPA), jota on maksettu vuodesta 1975 vanhuuseläkeläisen puolisolle. Vuodesta 1985 alkaen etuuteen ovat tuloharkinnan perusteella olleet oikeutettuja myös 60 - 64-vuotiaat Kanadassa asuvat lesket. Työkyvyttömyyseläkkeitä ei kansaneläkejärjestelmästä makseta.

2.1.1. Hallinto

Sosiaaliturvan hallintoa on Kanadassa viime vuosina uudistettu. Useimmat eri ministeriöiden vastuualueella olleet liittovaltion maksamat sosiaalietuudet on koottu yhden ministeriön, 'Department of Human Resources Development', alaisuuteen. Ministeriön erityinen osasto 'Income Security Programs Branch' vastaa sekä kansaneläkejärjestelmän että Kanadan työeläkejärjestelmän hallinnosta. Sillä on aluetoimisto jokaisessa provinssissa sekä paikallisia palvelupisteitä suurimmissa kaupungeissa. Osaston Ottawassa sijaitseva kansainvälisten toimintojen jaosto (International Operations Division) vastaa sosiaaliturvasopimusten perusteella tehdyistä eläkehakemuksista ja maksettavista etuuksista. Québecin työeläkejärjestelmän hallinnosta vastaa Québecin eläkevirasto, 'Québec Pension Board' (ransk. 'Régie des rentes du Québec').

2.1.2. Rahoitus

Kansaneläkejärjestelmän etuudet rahoitetaan liittovaltion yleisillä verovarolla.

2.1.3. Verotus

Vanhuuseläke on henkilökohtaisessa tuloverotuksessa veronalaista tuloa. Jos eläkkeensaajalla ei kansaneläkkeen lisäksi ole muita tuloja, on eläke kuitenkin vähennyksistä johtuen verotonta tuloa. Jos taas eläkkeensaajan muut nettotulot ylittävät 53 215 dollaria vuodessa, n. 203 000 FIM (vuonna 1998), peritään vanhuuseläkkeestä ylimääräinen vero. Tuloraja on pysynyt samana jo usean vuoden ajan. Jos tulot ylittävät 85 271 dollaria vuodessa, ei vanhuuseläkettä makseta lainkaan.

Tulotakuulisä ja puolisoavustus eivät ole verotettavaa tuloa.

2.1.4. Vakuutusaika

Vakuutusaikaa on asumisaika Kanadassa 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Eri etuuksien saamiseksi vaadittavista vähimmäisvakuutusajoista on kerrottu jäljempänä etuuksien yhteydessä.

2.1.5. Vanhuuseläke

Seuraavassa kerrotaan sekä vanhuuseläkkeestä että tulotakuulisästä ja puolison avustuksesta, jotka yleensä muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Leskelle maksettavasta puolisoavustuksesta kerrotaan lisäksi kohdassa

Oikeus eläkkeeseen

Oikeus vanhuuseläkkeeseen on 65 vuotta täyttäneellä asumisaikaedellytykset täyttävällä henkilöllä riippumatta siitä, onko hän lopettanut työnteon vai ei. Työtulot voivat kuitenkin vaikuttaa verotuksen kautta eläkkeen maksamiseen siten kuin kohdassa 2.1.3. on kerrottu.

Saadakseen eläkettä Kanadassa asuvan eläkkeenhakijan on täytynyt asua maassa vähintään 10 vuotta 18 vuotta täytettyään. Jos eläkkeenhakija asuu eläkettä hakiessaan Kanadan ulkopuolella, hänen on ennen ulkomaille muuttamista täytynyt asua Kanadassa vähintään 20 vuotta 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen.

Täyden eläkkeen saamiseksi asumisaikaa tulee olla yhteensä vähintään 40 vuotta 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Jos asumisaikaa on vähemmän, maksetaan todellista asumisaikaa vastaava osuus täydestä eläkkeestä osaeläkkeenä. Täysi eläke pienenee 1/40:lla jokaista puuttuvaa asumisvuotta kohden.

Lievempiä asumisaikakriteerejä täyden eläkkeen saamiseksi sovelletaan siirtymäkauden ajan niihin, jotka 1.7.1977 asuivat Kanadassa ja olivat silloin täyttäneet 25 vuotta tai ovat asuneet maassa ennen heinäkuuta 1977 ja olleet silloin 18 vuotta täyttäneitä. Nämä ehdot täyttävillä on oikeus täyteen eläkkeeseen, jos he ovat välittömästi ennen eläkkeen myöntämistä asuneet maassa vähintään 10 vuotta. Lisäksi 10 vuodesta puuttuvaa asumisaikaa voidaan vielä määrätyin edellytyksin hyvittää tätä aikaisemmillä asumisajoilla. Tulotakuulisää voidaan maksaa vain vanhuuseläkkeen (OAS) lisäksi. Edunsaajan tulee siis täyttää kaikki edellä mainitut vanhuuseläkkeen myöntämiskriteerit. Lisäksi sovelletaan tuloharkintaa, josta kerrotaan kohdassa eläkkeen määräytyminen. Tulorajat merkitsevät, että tulotakuulisää maksetaan eläkkeensaajalle, jolla on kansaneläkkeen lisäksi hyvin vähän tai ei lainkaan muita tuloja.

Puolisoavustusta voidaan maksaa vanhuuseläkkeensaajan 60 - 64-vuotiaalle puolisolle tai leskelle, joka on asunut maassa vähintään 10 vuotta 18 vuotta täytettyään ja joka asuu maassa avustusta hakiessaan. Avustus on tuloharkintainen. Eläkeläispariskunnalle sitä maksetaan vanhemman puolison vanhuuseläkkeen ja tulotakuulisän lisäksi.

Tulotakuulisää ja puolisoavustusta tulee tuloharkinnasta johtuen hakea vuosittain uudelleen. Kumpaakaan näistä etuuksista ei myönnetä ulkomaille eikä makseta ulkomaille kuutta kuukautta pidemmältä ajalta.

Eläkkeen määräytyminen

Täyteen asumisaikaan perustuva vanhuuseläke on 407,15 dollaria (n. 1 550 FIM) kuukaudessa 1.1.1998. Täysi tulotakuulisä on 483,86 dollaria kuukaudessa (n. 1 850 FIM) yksinäiselle eläkkeensaajalle ja sellaiselle naimisissa tai avoliitossa olevalle, jonka puoliso ei ole eläkkeen tai puolisoavustuksen saaja. Jos naimisissa tai avoliitossa olevan eläkkeensaajan puolisoikin saa kansaneläkettä tai puolisoavustusta, on täysi tulotakuulisä 315,17 dollaria kuukaudessa (n. 1 200 FIM). Jos kansaneläke on puuttuvan asumisajan vuoksi osaeläke, maksetaan täyden ja osaeläkkeen erotus tulotakuulisään oikeuteuille tulotakuulisän korotuksena. Tämä takaa yhtenäisen vähimmäistoimeen-

tuloturvan kaikille eläkkeensaajille.

Tulotakuulisää vähentävät sekä omat että puolison muut tulot kansaneläkettä lukuun ottamatta. Myös lakisääteinen työeläke ja työnantajakohtaiset eläkkeet otetaan tuloharkinnassa huomioon. Muut tulot vähentävät yksinäisen eläkkeensaajan eläkettä yhdellä dollarilla jokaista kahta ansaittua dollaria kohden. Jos molemmat puoliset ovat eläkkeensaajia, vähenee molempien tulotakuulisää yhdellä dollarilla jokaista puolisoitten yhteenlaskettujen muiden tulojen neljää dollaria kohden. Jos vain toinen puoliso on eläkkeensaaja eikä puolisolle makseta puolisoavustusta, vähennetään eläkettä puolisoitten yhteenlaskettujen tulojen mukaan samoin kuin eläkeläispariskunnallakin, mutta vähennys tehdään vasta niistä tuloista, jotka ylittävät 12 kertaa kansaneläkkeen enimmäismäärän. Etuus määrätään yleensä edellisen vuoden tulojen perusteella.

Puolisoavustuksen täysi määrä vanhuuseläkkeensaajan puolisolle on yhtä suuri kuin naimisissa olevan eläkkeensaajan kansaneläke ja tulotakuulisää yhteensä. 1.1.1998 alkaen avustus on 722,32 dollaria kuukaudessa (n. 2 760 FIM). Täydestä avustuksesta vähennetään ensin 75 % muiden tulojen määrästä kunnes avustus on pienentynyt kansaneläkkeen määrällä. Tämän jälkeen jäljelle jäävää tulotakuulisäänsä suuruista osuutta avustuksesta vähennetään samoin kuin eläkeläispariskunnan tulotakuulisää, 25 %:lla muiden tulojen määrästä.

Eläkkeen tarkistaminen

Etuuksia tarkistetaan kolmen kuukauden välein kuluttajahintaindeksin muutoksen mukaan. Tarkistukset tulevat voimaan tammikuun, huhtikuun, heinäkuun ja lokakuun alusta.

Eläkkeen maksaminen

Etuudet maksetaan kuukausittain 12 kertaa vuodessa. Kansaneläkettä maksetaan takautuvasti enintään viiden vuoden ajalta. Tulotakuulisää ja puolisoavustusta maksetaan takautuvasti enintään vuoden ajalta.

Tulotakuulisää ja puolisoavustusta on haettava vuosittain ja sen määrä riippuu yleensä edellisen vuoden tuloista. Jos tulot muuttuvat merkittävästi, voi etuuden määrä muuttua kesken vuodenkin ja etuus määrätään tällöin kuluvan vuoden arvioitujen tulojen mukaan.

Puolisoavustusta maksetaan kunnes puoliso täyttää 65 vuotta ja vanhuuseläkkeen maksaminen aikaa. Avustuksen maksaminen lakkaa, jos kansaneläkettä saavalla puolisollla ei enää ole oikeutta tulotakuulisäänsä.

2.1.6. Perhe-eläke

Puolisoavustusta voidaan maksaa 60 - 64-vuotiaalle mies- tai naisleskelle, joka täyttää samat asumisaikavaatimukset jotka edellytetään avustuksen maksamiseksi kansaneläkkeensaajan puolisolle (ks. kohta 2.1.5.). Muut tulot vähentävät eläkkeen määrää.

Leskelle maksettavan puolisoavustuksen enimmäismäärä on vähän korkeam-

pi kuin kansaneläkkeensaajan puolisolle maksettavan avustuksen. Enimmäismäärä on 1.1.1998 alkaen 797,45 dollaria kuukaudessa (n. 3 040 FIM). Muista tuloista 75 % vähennetään avustuksen kansaneläkkeen määrää vastaavasta osasta. Tulotakuulisää vastaava avustuksen osa vähenee 50 %:lla muista tuloista. Etuuden maksaminen lakkaa, jos leski avioituu uudelleen. Muuten avustus maksetaan samoin kuin kansaneläkkeensaajan puolisolle maksettava avustus.

3. Työeläketurva

3.1. Québecin ja Kanadan työeläkejärjestelmät

Québecin ja Kanadan työeläkejärjestelmät tulivat voimaan 1.1.1966. Ne on koordinoitu keskenään usealla eri sopimuksella. Jos työntekijä on kuulunut molempiin järjestelmiin, otetaan siinä järjestelmässä, josta työntekijä jää eläkkeelle, huomioon molemmissa järjestelmissä täytetty vakuutusaika eläkettä määrättäessä.

Kanadan työeläkejärjestelmään voidaan tehdä merkittäviä muutoksia vain, jos sekä liittovaltion parlamentti että 2/3 provinseista, jotka edustavat vähintään 2/3 väestöstä, on hyväksynyt muutokset. Vuonna 1996 Kanadan eri provinssiin ministerit liittovaltion valtiovarainministerin johdolla sopivat sekä Québecin että Kanadan lakisääteisiin työeläkejärjestelmiin tehtävistä muutoksista, jotka koskevat pääasiassa rahoitusta ja eläkkeen määräytymistä. Eläkeuudistus on tullut voimaan 1.1.1998. Ehdotetut muutokset eivät tule koskemaan jo myönnettyjä etuuksia tai henkilöitä, jotka 31.12.1997 olivat yli 65-vuotiaita.

3.1.1. Hallinto

Québecin työeläkejärjestelmän hallinnosta vastaa Québecin eläkevirasto, 'Québec Pension Board'.

Québecin ja Kanadan työeläkejärjestelmät noudattavat 'viimeisen laitoksen periaatetta' siten, että jos työntekijä on kuulunut molempiin järjestelmiin, se eläkejärjestelmä, johon työntekijä on viimeksi kuulunut ennen eläkkeelle siirtymistään maksaa molemmista järjestelmistä karttuneen eläkkeen ja laskuttaa toista eläkejärjestelmää sen puolesta maksamastaan eläkeosuudesta.

3.1.2. Rahoitus

Québecin työeläkejärjestelmän eläkkeet rahoitetaan työnantajilta, palkansaajilta ja yrittäjiltä perittävillä vakuutusmaksuilla sekä järjestelmän rahastosta saatavilla korkotuotoilla.

Vakuutusmaksut peritään määrätyn ala- ja ylärajan välisistä tuloista. Vakuutusmaksun perusteena olevien tulojen alaraja on 'Year's Basic Exemption' ja siitä käytetään yleisesti lyhennettä YBE. Yläraja on nimeltään -vuoden eläkettä kartuttavien tulojen enimmäismäärä, 'Year's Maximum Pensionable Earnings', josta käytetään lyhennettä YMPE. YMPE on sidottu suoraan Kanadan keskipalkkaan ja YBE on arviolta 10 % saman vuoden YMPE:n määrästä. Vuonna

1998 YMPE on 36 900 dollaria (n. 140 800 FIM) ja YBE 3 500 dollaria (n. 13 400 FIM). Vuodesta 1998 lähtien YBE on jäädytetty 3 500 dollariin.

Vuonna 1998 sekä työnantajan että palkansaajan vakuutusmaksu on 3,2 % ja yrittäjän maksu 6,4 % YBE:n ja YMPE:n välisistä tuloista. Vakuutusmaksu peritään myös yli 65 -vuotiaalta, joka jatkaa työntekoa sekä varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtyneeltä, joka palaa työhön. Myös työnantaja maksaa tällöin vakuutusmaksun.

Québecin järjestelmällä on oma rahastonsa. Aikaisemmin järjestelmän rahasto pyrittiin pitämään kahden vuoden eläkemenon suuruisena. Vuoden 1998 alusta voimaantulleen eläkeuudistuksen mukaisesti rahastoa aiotaan kuitenkin kasvattaa noin viiden vuoden eläkemenon suuruiseksi.

3.1.3. Verotus

Työnantaja voi vähentää Québecin työeläkejärjestelmään maksamansa vakuutusmaksut yrityksen verotuksessa. Myös järjestelmiin maksettava työntekijämaksu vähennetään työntekijän verotettavasta tulosta. Eläkkeet ovat verotettavaa tuloa.

3.1.4. Vakuutusaika

Vakuutusaikaa Québecin työeläkejärjestelmissä on työskentelyaika 18 ikävuodesta lähtien, jos työtulot ylittävät määrätyn vähimmäismäärän. Vähimmäismäärä on vuoden perusvähennyksen, YBE:n suuruinen (YBE:stä ks. kohta 3.1.2).

3.1.5. Vanhuuseläke

Oikeus eläkkeeseen

Vanhuuseläkkeeseen on oikeus vakuutetulla, joka on maksanut vakuutusmaksuja vähintään yhden vuoden ajalta. Yleinen eläkeikä on 65 vuotta. Eläke voidaan ottaa varhennettuna 60 vuoden iästä, jolloin siihen tehdään varhennusvähennys. Eläkkeen ottaminen varhennettuna edellyttää työnteon lopettamista tai huomattavaa vähentämistä. 65-vuotiaalle eläke voidaan maksaa, vaikka hän jatkaisi työntekoa. Eläkkeelle siirtymistä voi lykätä vapaasti, jolloin eläkkeeseen maksetaan lykkäyskorotusta 65 - 70 ikävuoden väliseltä ajalta. Eläkkeen lykkääminen voi korottaa eläkettä myös siten, että 65 ikävuoden jälkeisillä ansioilla voidaan eläkettä määrättäessä korvata matalampia ansioita ennen 65 ikävuoden täyttämistä (ks. kohta eläkkeen määräytyminen).

Jos molemmat puoliset tai avopuolisot ovat hakeneet vanhuuseläkettä työeläkejärjestelmästä, voidaan molempien puolisoiden avo- tai avioliittovuosien ajalta karttunut eläke jakaa tasan puolisoiden kesken, jos toinen puoliso niin haluaa.

Avioerossa ja asumuserossa puoliso tai avopuoliso voi vaatia eläkkeen perusteena olevien ansioiden jakamista tasan niiltä vuosilta, joina pariskunta on

asunut yhdessä.

Eläkkeen määräytyminen

Yleisessä eläkeiässä maksettava eläke on 25 % koko vakuutusajan keskimääräisistä eläkkeen perusteena olevista kuukausiansioista. Vakuutusajaksi luetetaan aika 18 vuoden täyttämisen jälkeen, aikaisintaan vuodesta 1966. Eläkkeen perusteena ovat kunakin vakuutusvuotena ansiot siltä osin kuin ne eivät ylitä YMPE:ä (Year's Maximum Pensionable Earnings, ks. kohta 3.1.2.). Eläkettä kartuttavat siis myös YBE:n (Year's Basic Exemption, ks. kohta 3.1.2) alle jäävät tulot, joista ei peritä vakuutusmaksua.

Ansiot tarkistetaan eläkkeen myöntämivuoden tasoon keskipalkkojen muutosta seuraavalla indeksillä, joka vuoden 1998 alusta lähtien koostuu neljän viimeisen vuoden YMPE:n (ks. kohta 3.1.2) keskiarvosta. Vuodesta 1999 alkaen määräytymisaika on tarkoitus nostaa viiteen vuoteen. Tästä johtuen etuudet tulevat alenemaan jonkin verran. Vuonna 1998 vanhuuseläkkeen enimmäismäärä on 25 prosenttia neljän viimeisen vuoden YMPE:n (ks. kohta 3.1.2) keskiarvosta eli 750,69 dollaria, n. 2 860 FIM.

Keskiarvoa laskettaessa vakuutusajasta poistetaan sellaiset kuukaudet, joina eläkkeenhakija on ollut työkyvytön. Vakuutusajasta voidaan poistaa myös sellaisia kuukausia, joina eläkkeenhakija on hoitanut alle 7-vuotiasta lasta eikä hänellä ole ollut tuloja tai tulot ovat olleet matalat. Lisäksi vakuutusajasta voidaan poistaa muita sellaisia aikoja, joina ansiot ovat olleet matalat tai niitä ei ole ollut työttömyyden, sairauden, koulutuksen tms. syyn vuoksi. Tällaisia aikoja voidaan vähentää enintään 15 % koko vakuutusajasta edellyttäen, että vakuutusaikaa jää keskiarvoa laskettaessa jäljelle vähintään 10 vuotta. Poistettujen vakuutusaikojen ansioita ei myöskään lasketa keskiarvoon.

Jos eläke otetaan ennen 65 vuoden ikää, alennetaan eläkettä 0,5 % jokaista varhennuskuukautta kohden. Jos eläke otetaan 65 vuoden täyttämisen jälkeen, eläkettä korotetaan 0,5 % jokaista lykkäyskuukautta kohden 65 ja 70 ikävuoden väliseltä ajalta.

Eläkkeen tarkistaminen

Maksussa olevia eläkkeitä tarkistetaan vuosittain tammikuun alussa kuluttajahintaindeksin muutoksen mukaan.

Eläkkeen maksaminen

Eläke maksetaan kuukausittain. Sitä ei makseta takautuvasti ennen 70 vuoden ikää. 70 vuotta täyttäneelle eläke voidaan maksaa takautuvasti enintään 12 kuukauden ajalta. Eläke maksetaan ulkomaille ilman rajoituksia.

3.1.6. Työkyvyttömyyseläke

Oikeus eläkkeeseen

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen Québecin järjestelmässä edellyttää, että hakija on maksanut vakuutusmaksuja vähintään viitenä kalenterivuotena viimeisten kymmenen vuoden aikana tai kahtena kalenterivuotena viimeisten kolmen vuoden aikana.

Työkyvyttömyyseläke myönnetään vakavasti ja pitkäaikaisesti työkyvyttömälle vakuutetulle. Vakava työkyvyttömyys tarkoittaa, ettei vakuutettu kykene mihinkään työhön. Työkyvyttömyyden jatkuminen arvioidaan määräajoin uudelleen.

Työkyvyttömyyseläkkeensaajan huollettavalle lapselle maksetaan lapsen avustusta (Benefit for the dependent child of a disabled contributor). Avustusta maksetaan alle 18-vuotiaalle lapselle tai alle 25-vuotiaalle kokopäiväisesti opiskelevalle lapselle.

Eläkkeen määräytyminen

Työkyvyttömyyseläke muodostuu tasasuuruudesta osasta ja ansiosidonnaisesta osasta. Vuonna 1998 tasasuuruinen osa on 336,77 dollaria kuukaudessa (n. 1 280 FIM).

Ansiosidonnainen osa on 75 % vakuutetun vanhuuseläkkeen määrästä, enimmillään 563,02 dollaria, n. 2 150 FIM.. Työkyvyttömyyseläkkeen enimmäismäärä v. 1998 on siis 899,76 dollaria, n. 3 430 FIM. Eläke määrätään ikään kuin vakuutettu olisi täyttänyt 65 vuotta sinä päivänä, jona hän tulee työkyvyttömäksi (vanhuuseläkkeen määräytymisestä ks. kohta 3.1.5).

Työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden iässä. Vuoden 1998 alusta voimaantulleen säännöksen mukaan työkyvyttömyyseläkkeen saajan vanhuuseläke määräytyy YMPE:n mukaan työkyvyttömäksi tulon hetkellä. Aikaisemmin vanhuuseläke määräytyi YMPEN:n perusteella eläkkeensaajan täyttäessä 65 vuotta. 31.12.1998 jälkeen työkyvyttömäksi tulleen henkilön vanhuuseläkettä (jota maksetaan 65 vuoden iästä lähtien tullaan pienentämään 0,5 prosenttia jokaista kuukautta kohti, jolta henkilölle maksetaan työkyvyttömyyseläkettä ikävuosien 60 ja 65 välillä.

Lapsen avustus on vuonna 1998 53,91 dollaria (n. 210 FIM) lasta kohden kuukaudessa.

Eläkkeen tarkistaminen

Eläkkeitä tarkistetaan kuluttajahintaindeksin muutoksen mukaan vuosittain tammikuun alusta.

Eläkkeen maksaminen

Työkyvyttömyyseläkkeen maksaminen alkaa neljän kuukauden kuluttua siitä,

kun työkyvyttömyyseläke on myönnetty. Eläkettä maksetaan niin kauan kuin työkyvyttömyys jatkuu, kuitenkin enintään siihen asti kun eläkkeensaaja täyttää 65 vuotta ja vanhuuseläkkeen maksaminen alkaa.

3.1.7. Perhe-eläke

Perhe-eläkettä voidaan maksaa leskeneläkkeenä mies- ja naisleskelle ja avopuolisolle sekä orvonavustuksena edunjättäjän lapselle. Edunjättäjän jälkeen maksetaan perikunnalle myös hautausavustuksen tyyppinen kertakorvaus.

Oikeus eläkkeeseen

Perhe-eläkkeen maksaminen edellyttää, että edunjättäjä oli maksanut vakuutusmaksuja vähintään kolmannekselta siitä ajasta, jona hän olisi voinut maksaa niitä eli 18 ikävuoden täyttämisen ja eläketapahtuman väliseltä ajalta. Minimivaatimuksena on lisäksi, että edunjättäjä oli maksanut vakuutusmaksuja vähintään kolmen vuoden ajan. Jos mahdollinen vakuutusaika on yli 30 vuotta, riittää 10 vuoden vakuutusmaksuaika.

Leskeneläkettä maksetaan aina 65 vuotta täyttäneelle leskelle. Alle 65-vuotiaalle leskelle leskeneläkettä maksetaan, jos leski oli puolison kuollessa täyttänyt 35 vuotta tai hänellä oli silloin huollettavia lapsia tai hän oli työkyvytön.

Orvonavustusta (Orphan's benefit) maksetaan edunjättäjän alle 18-vuotiaalle lapselle tai alle 25-vuotiaalle lapselle, joka opiskelee päätoimisesti. Kertakorvaus maksetaan edunjättäjän perikunnalle riippumatta siitä jääkö edunjättäjän jälkeen perhe-eläkkeeseen oikeutettuja omaisia.

Eläkkeen määräytyminen

65 vuotta täyttäneelle leskelle maksettava leskeneläke on 60 % edunjättäjän maksussa olleesta vanhuuseläkkeestä tai siitä vanhuuseläkkeestä, johon edunjättäjällä olisi ollut oikeus, jos hän olisi täyttänyt 65 vuotta sen kuukauden aikana, jona hän kuoli. Eläkkeen määrä on enimmillään 450,41 dollaria kuukaudessa, n. 1 720 FIM.

Alle 65-vuotiaalle maksettava eläke muodostuu tasaosasta ja ansiosidonnaisesta osasta. Ansiosidonnainen osa on 37,5 % edunjättäjän vanhuuseläkkeestä, vuonna 1998 enimmillään kuitenkin 281,51 dollaria, n. 1 070 FIM. Tasaosa vaihtelee lesken iän mukaan. Työkyvyttömälle, 45-54-vuotiaalle leskelle maksettavan tasaosan suuruus on 336,74 dollaria vuonna 1998, n. 1 280 FIM ja työkyvyttömälle 55-64-vuotiaalle leskelle 399,59 dollaria. Jos leski on 35 - 45-vuotias eikä hänellä ole huollettavia lapsia eikä hän ole työkyvytön, on maksettavan tasaosan suuruus 86,25 dollaria/kk. Mikäli leski 35-45-vuotias ja työkyvytön, mutta hänellä ei ole lapsia, on leskeneläkkeen tasaosa 312,67 dollaria kuukaudessa.

Orvonavustus on tasasuuruinen. Vuonna 1998 orvonavustuksen määrä on 53,91 dollaria (n. 210 FIM) lasta kohden kuukaudessa. Jos molemmat vanhemmat ovat kuolleet maksetaan kaksinkertainen avustus .

Edunjättäjän perikunnalle maksettava kertakorvaus on vuoden 1998 alusta lähtien jäädytetty 2 500 dollariin, n. 9 540 FIM:iin.

Eläkkeen tarkistaminen

Leskeneläkettä ja orvonavustusta tarkistetaan kerran vuodessa tammikuun alusta kuluttajahintaindeksin muutoksen mukaan.

Eläkkeen maksaminen

Leskeneläkettä ei lakkauteta uuden avioliiton solmimisen vuoksi. Jos leskelle syntyisi oikeus toiseen leskeneläkkeeseen, maksetaan vain suurempi eläkkeistä. Jos leski on alle 35-vuotias ja lapsen huoltajuus tai työkyvyttömyys, joiden perusteella leskeneläke on myönnetty, lakkaavat, lakkaa leskeneläkkeen maksaminen siihen asti kunnes leski täyttää 65 vuotta.

Jos leskellä on oikeus omaan työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeeseen työeläkejärjestelmästä, maksetaan yhdistetty eläke. Jos perhe-eläkkeeseen yhdistetään työkyvyttömyyseläke, maksetaan vuoden 1998 alusta lähtien työkyvyttömyyseläkkeen tasaosa, ansiosidonnaisista osista suurempi sekä 60 % pienemmästä ansiosidonnaisesta osasta. Eläke ei kuitenkaan saa ylittää työkyvyttömyyseläkkeen enimmäismäärää. Jos eläkkeensaajalla on oikeus sekä perhe-eläkkeeseen että vanhuuseläkkeeseen, maksetaan vuoden 1998 alusta lukien suurempi etuus kokonaisuudessaan ja pienemmästä etuudesta 60 prosenttia, kuitenkin niin, ettei vanhuuseläkkeen enimmäismäärä ylitä.

3.2. Mahdollisuus siirtyä varhennetulle eläkkeelle

Québecin työeläkejärjestelmässä on mahdollista siirtyä vanhuuseläkkeelle joustavasti 60 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Eläkkeen määrä kuitenkin pienenee pysyvästi, jos se alkaa ennen 65 vuoden ikää. Kansaneläkettä ei makseta alle 65-vuotiaaille. Työnantajakohtaisiin lisäeläkejärjestelmiin liittyy usein mahdollisuus siirtyä varhennetulle eläkkeelle ennen 65 vuoden ikää.

4. Lisäeläketurva

Yleistä

Työnantajakohtaiset tai työmarkkinasopimukseen perustuvat lisäeläkejärjestelmät ovat Kanadassa melko yleisiä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Kanadan tilastokeskuksen arvion mukaan 45 % työntekijöistä kuului työnantajakohtaiseen tai työmarkkinasopimukseen perustuvaan lisäeläkejärjestelmään vuonna 1993.

Lisäeläketurva on perinteisesti ollut yksittäisten työnantajien järjestämää. Työmarkkinasopimukseen perustuvat järjestelmät ovat yleistyneet vasta viime vuosina. Ammattiliitot ovat tällöin tavallisesti sopineet työnantajajärjestön kanssa työnantajan maksaman eläkemaksun tasosta. Järjestelmistä maksettavat etuudet on mitoitettu siten, että ne voidaan kustantaa sovitulla maksuilla.

Lisäeläkejärjestelmiä koskevia määräyksiä on sekä liittovaltion että provinssiin lainsäädännössä. Määräykset vaihtelevat näin ollen eri provinssissa. Liittovaltion tasolla tärkeimpiä ovat veroviranomaisen määräykset kriteereistä, jotka lisäeläkejärjestelmän tulee täyttää, jotta se rekisteröitäisiin tuloverolain mukaiseksi lisäeläkejärjestelmäksi. Rekisteröity eläkejärjestelmä on työnantajalle verotuksellisesti edullisempi kuin rekisteröimätön. Provinssilla on lisäeläkejärjestelmiä koskevia lakeja, joissa on säädetty tietyistä vähimmäisedellytyksistä, jotka lisäeläkejärjestelmän tulee täyttää. Lisäeläkejärjestelmiä koskevat lisäksi sekä liittovaltion että provinssien kansalaisten perusoikeuksia koskevat lait.

Lisäeläketurva on Kanadassa järjestetty joko vakuutusyhtiössä, työnantajan säätiössä tai ammatillisessa eläkerahastossa. Sekä etuusperusteiset että maksuperusteiset järjestelmät ovat yleisiä. Maksuperusteiset järjestelmät ovat viime vuosina tulleet usein etuusperusteisten järjestelmien sijaan erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Valtaosa työntekijöistä kuuluu kuitenkin edelleen etuusperusteisiin järjestelmiin.

Lisäeläkejärjestelmään pääsemiseksi edellytetään Québecissä tavallisesti vähimmäispalvelusaikaa, joka saa olla enintään 1 vuosi.

Etuudet

Vanhuuseläkeikä on lisäeläkejärjestelmissä yleensä 65 vuotta. Vanhuuseläkkeelle voi usein siirtyä jo vuotta ennen normaalia eläkeikää.

Vanhuuseläkettä karttuu etuusperusteisessa järjestelmässä tavallisesti 1,5 - 2 % eläkkeen perusteena olevasta palkasta palveluvuotta kohti enintään 35 - 40 vuodelta. Eläkkeen perusteena oleva palkka on yleisimmin 3 - 10 viimeisen vuoden keskipalkka tai koko työuran keskipalkka ilman ylärajaa. Joissakin järjestelmissä yläraja kuitenkin on (esim. 86 100 dollaria/ v = n. 328 000 FIM). Eläke yhteensovitetään tavallisesti lakisääteisen työeläkkeen kanssa, mutta ei tasasuuruisen kansaneläkkeen kanssa.

Leskeneläkkeenä maksetaan yleensä edunjättäjän maksussa oleva vanhuuseläke tai se vanhuuseläke, johon hän olisi vanhuuseläkeikänsä ollut oikeutettu ns. tuleva aika mukaan lukien. Lapseneläkkeitä Kanadassa ei tunneta.

Työkyvyttömyyseläke on useimmiten määrätty prosenttiosuus, usein 80 % siitä palkasta, joka työntekijällä oli työkyvyttömäksi tullessaan. Jos työntekijä osallistuu vakuutusmaksujen maksamiseen, voi etuus olla vielä vähän korkeampi, tavallisesti 85 % palkasta. Eläkeoikeuden säilyminen työsuhteen päätymisen jälkeen vaihtelee eri osavaltioissa.

Eläkkeiden tarkistuksiin ei ole lakisääteistä velvoitetta, mutta suurin osa lisäeläkejärjestelmistä tarkistaa eläkkeitä ajoittain erillisin päätöksiin perustuen.

Vakuutusmaksut ja verotus

Lisäeläkejärjestelmät, joissa työntekijät osallistuvat rahoitukseen ovat jonkin verran harvinaisempia kuin työnantajan yksin rahoittamat järjestelmät. Työntekijän maksu on tavallisesti 5 - 6 % palkasta.

Sekä työntekijän että työnantajan etuusperusteisiin järjestelmiin maksamat vakuutusmaksut ovat verovähennyskelpoisia, jos järjestelmät ovat veroviranomaisen rekisteröimiä. Maksuperusteisten järjestelmien maksuja voi vähentää määrättyyn ylärajaan asti.

Maksussa olevat eläkkeet ovat yleensä verotettavaa tuloa. Myös rekisteröityjen eläkejärjestelmien eläkkeet ovat verotettavaa tuloa, koska vakuutusmaksut ovat verovähennyskelpoisia.

5. Työssä tai eläkkeellä toisessa maassa

Kansallisen lainsäädännön mukaan kansaneläkejärjestelmän vanhuuseläke myönnetään ja maksetaan ulkomaille, jos hakija tai eläkkeensaaja on asunut Kanadassa vähintään 20 vuotta 18 vuotta täytettyään. Muussa tapauksessa eläkettä ei myönnetä ulkomaille. Jos ulkomaille muuttava eläkkeensaaja on asunut Kanadassa vähemmän kuin 20 vuotta, mutta kuitenkin vähintään 10 vuotta, maksetaan eläke ulkomaille muuttokuukaudelta ja sitä seuraavien kuuden kuukauden ajan. Tulotakuulisän ja puolisoavustuksen maksaminen lakkaa, jos edunsaaja oleskelee Kanadan ulkopuolella yli kuuden kuukauden ajan.

Sekä Québecin että Kanadan työeläkejärjestelmien eläkkeet myönnetään ja maksetaan ulkomaille ilman rajoituksia.

6. Osoitteita

Sosiaaliturvasta ja kansaneläkkeiden hallinnosta vastaava ministeriö:
Human Resources Development Canada, Income Security Programs,
International Operations Division, Place Vanier, Tower A, 10th Floor,
Ottawa, Ontario K1A 0L4, CANADA
faksi: +1 613 952 8901, puhelin: +1 613 957 1954.

Quebecin työeläkejärjestelmän keskushallinto:
Régie des rentes du Québec, Case Postale 5200, Québec G1K 7S9,
CANADA
faksi: +1 418 643 95 86, puhelin: +1 418 643 83 02.

7. Kirjallisuus

Basic Facts on Social Security Programs (1992): Health and Welfare Canada. July 1992.

Benefits Report Europe, USA & Canada 1998 (1998): Watson Wyatt Data Services Europe, Brussels.

Bolderson Helen, Gains Francesca (1993): Crossing National Frontiers. Department of Social Security Research Report No. 23. HMSO. London.

Changes to the Québec Pension Plan (1998): Régie des rentes du Québec, Québec.

Employee Benefit Reference Manual 1997 (1997): Swiss Life Insurance and Pension Company, Zurich.

IBIS Briefing Service. Canada. May 1995, November 1995, December 1995, December 1996, March 1997, December 1997, January 1998. International Benefits Information Service. Charles D. Spencer & Associates, Inc., Chicago.

IBIS Reference Manual - Canada. International Benefits Information Service. February 1995. Charles D. Spencer & Associates, Inc., Chicago.

Private Pensions in OECD Countries. Canada.(1995): Social Policy Studies No. 15.

Prospects. Future of the Québec pension plan is secured. (1998): Régie des rentes du Québec. January 1998, Québec.

Suppanz Hannes (1995): Canada Recasting Social Assistance. The OECD Observer No.192 February/March.

The Income Security Programs of Human Resources Development Canada. Overview (1994): International Benefits and Foreign Affairs. Income Security Programs Branch. Human Resources Development Canada.

The Income Security Programs of Human Resources Development Canada. Overview (1998): International Benefits and Foreign Affairs. Income Security Programs Branch. Human Resources Development Canada.

The Seniors Benefit. Securing the Future (1996): Government of Canada.

Julkaisemattomat lähteet:

Tamagno Edward (1995): Changes to the Income Tax Act Affecting Canadian Pensioners Living Outside Canada. Human Resources Development Canada. Tiedote 31.8.1995.

Internet-sivut: Canada Pension Plan. Home page.
Osoitteessa: www.cpp-rpc.gc.ca/homepage.htm

Internet-sivut: Human Resources Development Canada. Home page.
Osoitteessa: www.hrdc-drhc.gc.ca/common/home.shtml